The worst of governments are always the most changeable, and cost the people dearest.

—Butler.

INDIAN OPINION

SOUTH AFRICAN PUBLIC LIBRARY 31 OCT 1956

Do the truth ye know, and you shall learn the truth you need to know.

—G. Macdonald.

*Founded by Mahatma Gandhi in 1903

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956

No. 41—Vol. LIV. Friday, 26th October, 1956

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER. Price: SIX PENCE.

FIGHT AGAINST APARTHEID

AIM FOR UNITY WITH AFRICAN BRETHREN

—Says Mr. Dhebar

THE Congress President, Mr. U. N. Dhebar, has urged the South African Indian Congress not to submit or surrender to the "racial tyranny" of the South African Government, but resist it "with all your might."

"But your weapon should always be the weapon of non-violence, the efficacy of which has been more than tested in our own struggle for independence," he said in the course of a message to a conference which the South African Indian Congress held in Johannesburg on October 19.

Mr. Dhebar said: "It is a matter of shame and disappointment that in the present age of enlightened universalism we should still be suffering from the malady of colour prejudice and racial discrimination.

"The South African Union Government betrays yet no signs of giving up its Apartheid policy.

"Need I emphasise that during your struggle against racialism, as also ever-afterwards unity should be your watchword—unity not only among yourselves but also with your African brethren and all others who are your co-sufferers and comrades. —P.T.I.

FLOODS IN BENGAL AND DELHI

10,000 square miles constituting 1/3 of Bengal was submerged in water because of the recent floods. 110,000 dwellings were destroyed leaving 750,000 people homeless, according to official statements.

Another report states that owing to the River Jamna being flooded the whole city of Delhi is submerged in three feet of water. The people have evacuated their homes. The damage has not been calculated so far.

STEVENSON SEES 'BIG STEP TOWARD FREEDOM IN POLAND'

Libertyville, Illinois, October 22.

ADLAI STEVENSON said yesterday that recent events in Poland are "a big step toward freedom for Poland."

In a statement on Polish developments, the Democratic Party's Presidential candidate said he did not believe that in the long run the Polish people will submit to foreign domination in any form. He considered the Polish events paralleled Marshal Tito's declaration of Yugoslav independence from Soviet rule.

He noted, however, that the change in leadership in Poland is "only a substitution of Communist masters."

President Eisenhower said in a week-end statement that "All friends of the Polish people recognize and sympathize with their traditional yearning for liberty and independence."

'OUR CHILDREN WILL STARVE'

"THIS Government is determined to see us not as human beings but as beasts of burden," said Miss Elizabeth Motingoe, leading woman of the African National Congress in Transvaal, in commenting on the announcement by Minister Verwoerd that beginning in 1957 African women will also have to pay taxes.

Miss Motingoe said, "In our campaign against passes we continually warned the women that the acceptance of the pass would bring with it the other evils felt by our menfolk. Our fears have been justified."

Low wages and the high cost-of-living, she declared, meant that African men could barely support their families and educate their children. Women have to go to work to supplement the wages of their husbands and even then many African families cannot make ends meet.

Now, she said, "Verwoerd wants to deprive us of the last penny we have in our pockets by levying taxes on the women too. Our children will starve..."

WORDS OF WISDOM

How a minority, reaching majority, seizing authority, hates a minority.

—L. H. Robbins.

—o—

In the gates of eternity the black hand and the white hold each other with an equal clasp.

—Mrs. Stowe.

—o—

A more glorious victory cannot be gained over another man, than this, that when the injury began on his part, the kindness should begin on ours.

—Tillotson.

—o—

He that would govern others, first should be master of himself, richly endued with depth of understanding and height of knowledge.

—Massinger.

INDIAN OPINION

FRIDAY, 26TH OCTOBER, 1956

SAIC And Group Areas

AT its conference held recently the South African Indian Congress used strong language to condemn the Group Areas Act. Strong language is the mildest means of expressing opinions on the policy of the Nationalist Government. But when the policy is designed to force a whole community to abandon its nationality and emigrate from its own fatherland something more forceful than mere strong language is called for.

The conference itself realised that things had got to the pass where it was no longer sufficient to say the Group Areas Act was bad; where the Indian community had to do something quickly, effectively to call a halt to the tide of madness which threatens their very existence as a community. The delegates decided to join forces with the front suggested by the Bloemfontein conference of African leaders.

This decision is important and people must not confuse it with what it is not. It is one thing to awaken to the fact that the danger which threatens the Indian to-day is exactly the same menace which has been ruining the African since Union. It is quite another thing to think in terms of alignment with the majority group in the hope that the latter will fight your battles for you.

Race consciousness is a vicious poison. It has entered the lives of all the people of South Africa. No community can say that it has not practised it against the others. Consequently the Indian, when he pledges himself to fight to the bitter end by the side of the other South Africans, must go to great pains to make it quite clear to the African in particular that he is defending values on which the future of all the South Africans depends. Sacrifices will have to be made in the months that lie ahead of us; they will be colossal and often crushing. If the South African Indian Congress, by its pledge, meant that it is ready to make these sacrifices we can say that we wish it all possible success.

For the race problem concerns everybody. The downfall of one group is the ruin of the others. Recent history shows clearly that that same fatal process which reduced the African to serfdom in the land of his birth has brought the Indian more or less to a similar position. The English-speaking South African is on the slide downwards. In fact all who oppose the diktats of the apartheider are going to be reduced to the level of serfs. It will not be until they realise this fact and rise together and take a firm and resolute stand in self defence against apartheid that the current race madness will be stopped.

This fight against the apartheid madness is not the sort of thing which any single community can undertake by itself. The African, in spite of his numbers, has realised that fighting alone victory will be a long time coming his way. In the meantime apartheid will be destroying innocent souls and causing many innocent men and women to suffer untold and unnecessary pain of body and mind. For, apartheid is basically a philosophy of persecution. In this light opposition to it is humanitarian work as well. So that to fight apartheid becomes more than a political obligation; it becomes a moral duty. There are no two ways about it.

For this reason the Africans have decided to call for a united national front against apartheid. But in doing that they have asked all South Africans to march along a new revolutionary road to a new society based on race equality. That will call for a recasting of attitudes on all sides. If the decision of the South African Indian Congress means that the Indian community is ready to march by the side of the other South Africans to the bitter end, there is no reason to feel that the Indian is doomed by the paucity of his numbers. If that is the case, the logical thing will be to take suitable action to match action to words.

For our part we think the South African Indian spoke for a slowly growing number of Indians who realise that the African holds the key into South Africa's race problem. We wish very much we could say that the Congress speaks for the majority of the Indian people. And in mentioning this fact we wish to emphasise the need for a recasting of attitudes within the SAIC itself for purposes of freeing it from the political sectarianism which hampers it in its work. This would broaden its scope and bring it to the humblest Indian and in that way enable it to speak with demonstrable authority and be able to count solidly on the support of the community in its participation in the proposed front.

Bishop Reeves Says S.A. Society Is Diseased

THE Bishop of Johannesburg, the Rt. Rev. R. Ambrose Reeves, described South African Society as diseased, and said there is a "noticeable deterioration in the general standards of conduct in every section of the population," in his charge to the Diocesan Synod, delivered in St. Mary's Cathedral.

Much that is happening in South Africa is a judgment on the church—a measure of the failure of church people to live by the gospel, he said.

"So the first step we have to take as a church, and as members of the church, is the step of penitence.

He suggested that European Anglicans should seek opportunities to worship together with non-Europeans.

"The prevalent racial sectarianism in our midst is nothing more than a desperate attempt to maintain White domination, even at the cost of terrible human misery and distress.

"As citizens we may legitimately have different views as to the best way of ordering life in a multi-racial society such as own own.

"But, as churchmen, we cannot be indifferent to all that is being done in this land to so many of our fellow human beings that degrades them, treats them as things and not as persons and which is causing a rising tide of resentment—not only against those who are directly responsible but also against all whose skins are white."

"Group Areas Spells Utter Doom To Coloureds And Indians"

—Chief Luthuli

S.A.I. CONGRESS CONFERENCE DEMANDS IMMEDIATE REPEAL

THE keynote of the deliberations of the 22nd biennial Conference of the South African Indian Congress was the total rejection of apartheid and all its ramifications. The conference, in a resolution declared that the policy of Apartheid is purely and solely aimed at bringing about an oppressive fascist dictatorship of the minority over the masses of the people of South Africa. It noted that the implementation of apartheid was causing bitter racial contention and conflict in South Africa, being based on the ideology of race superiority and that it must inevitably lead to racial oppression and strife. It therefore constituted a serious threat to world peace.

Delegates at conference unanimously acclaimed the bold, courageous decisions taken by the leaders and organisations of the African people at the Bloemfontein Conference. The conference representing as it does, South Africans of Indian origin, solemnly pledged that it will do everything in its power to assist in the convening of a national multi-racial conference to form a broad, united front against apartheid.

The most critical issue that faced the delegates at the conference was the implementation of the Group Areas Act which means the uprooting of thousands of people in settled communities from their homes and businesses. In a resolution the Conference rejected the Group Areas Act and demanded it mmediate repeal. Conference expressed its strong determination to defend to the utmost Indian homes, places of business and means of livelihood and all the social, educational, cultural and religious institutions which were built and fostered with sweat and toil. The conference called for the establishment of regional and local committees of all sections of the people to bring into united action all those who are opposed to the Group Areas Act, and also called on the executives of the constituent bodies of the S.A.I.C. to organise a day of Hartal (strike) and prayer to arouse the conscience of South Africa and the world.

Conference also called on the Indian people of South Africa not to aid or acquiesce in the implementation of the Group Areas in any manner whatsoever and not to move into proposed Group Areas proclaimed for Indians.

Conference also spent considerable time in discussing the trend in South Africa during the last two years towards a one-party dictatorial regime of a fascist character.

Opening Address

Mr. G. Hurbans of Natal presided throughout the sessions of the Conference which was opened by Chief A. J. Luthuli, President-General of the African National Congress. Chief Luthuli in his opening address said: "The grim story of oppressive rule over the non-Whites of successive White Governments in the Union of South Africa climaxed by the tyrannical rule of the Nationalist Party Government, which has plagued the Union of South Africa for eight hard years, has confronted the non-Whites of the Union with an inescapable challenge. Either they meet it fearlessly to their honour and the salvation of South Africa or *evade it to their dying shame and the desecration of our beloved land, South Africa.*"

He continued: "When we are faced with a Government that is carrying out a policy that is a negation of all that is best and noble in a civilised country : justice, fairplay, it is time you in co-operation with other decent people in the land stood up unequivocally in defence—not of your property or property rights, but of your souls and human values that are being trodden under foot by the Nationalist Party Government and those White people who unfortunately accept the leadership of the Nationalist Party when it comes to the treatment of non-Whites.

"The Group Areas Act in all its tyranical provisions and its nefarious objectives as voiced by some leaders of the Nationalist Party including Cabinet Ministers, spells utter doom to the Indian community and the Coloured community as does the mopping up process among Africans carried out under the Resettlement of Natives Act, recent amendments to the Urban Areas Act and the intensification of the elimination of so-called "Black-spots" in rural areas under the provisions of the Native Land Act of 1913, as amended and the Native Land and Trust Act of 1936 as amended.

"I assure you of the support not only of the African National Congress, but of the responsible people in our community typified by the 349 leaders and delegates who attended the recent All-In Conference of the African people in Bloemfontein who with one unanimous voice said: No to the Tomlinson Commission report as an instrument of Apartheid. May the South African Indian Congress continue its laudable efforts of seeking to co-operate with all people of goodwill who love and believe in freedom for all and with all such people for a liberatory movement that will oppose and eventually defeat enemies of freedom in our land South Africa, whoever they may be and wherev r they may be.

Presidential Address

Dr. Naicker in his presidential speech delivered in absentia as Dr. Naicker is a banned man and read by Dr. M. N. Padyachee said: "I am addressing this conference in absentia owing to the ban which has been imposed on me but I share with you, one and all the great joy that Chief Luthuli is once again actively with us. We are proud to have him once again to declare this 22nd Conference of our Congress open. Chief Albert J. Luthuli has become the foremost spokesman of the underprivileged South Africans of all races. We rightly claim him to be our leader just as the African National Congress does. His inspiring address will live long in the memory of freedom loving South Africa.

Referring to the threatened removals under the Group Areas Act he said: "This conference meets on the eve of contemplated forced expulsion of our peoples from the Western suburbs of Johannesburg. The proclamation of Group Areas in certain parts of Johannesburg has forcefully brought to the notice of South Africa and the world the truth of our contention that the Act spells our economic ruin."

"I am sure that the conference will give detailed consideration to the threat which faces our people from the Group Areas Act and the Group Areas Development Act. It is for the South African Indian Congress and its constituent bodies to give our people a clear lead in every city, town and village in the Union. We have seen how effective our policy of a United Front can be by the way in which democratic forces rallied to the call issued by our Congress against the Group Areas Act both in Natal and in Transvaal. We must strengthen that United Front and go forward until we defeat this obnoxious law."

Dr. Naicker concluded: "This country under Nationalist rule has become a fully fledged police state. It is our task to prevent South Africa drifting further on the road to disaster and chaos."

> **Diwali Greetings**
>
> THE Management & Staff of 'Indian Opinion' wish friends and readers a Happy Diwali and the Gujarati friends a Prosperous New Year.

Broad Democratic Front

In his secretarial report Dr Moosa declared: "If South Africa is to be saved from the horrors of race conflict then all the advanced elements...both White and non-White—must join hands and create an effective opposition to apartheid."

"In the difficult days that lie ahead we will be called upon to make the greatest sacrifice if we are to save ourselves from the terrible onslaughts of the fascists. We can only do so if we are able to unite our people completely and mobilise them effectively.

"The Indian people have in the past withstood persistent onslaughts by carrying on de termined struggles for th vindication of their honour an self respect, he added.

'Our struggle at home i difficult but we shall not fail ı we organise and go forward, l we maintain an allegiance wi our loyal and true friends, th African people headed by th African National Congress, the we must go forward. We do not expect others to fight for us as we depend on ourselves.'

Nehru's Message For Olympic Games Brochure

"OLYMPIC games should rise above the spirit and the mentality of war and should represent a real coming together of the peoples of the world as represented by their finest physical specimens," says Prime Minister Nehru in a message to be published in a brochure being brought out on the occasion of the XVI Olympiad in Melbourne.

The following is the text of the message:—

"The Olympic games, by their very name, take us back to the days of ancient Greece. The world has changed greatly since then, and we pride ourselves on the magnificent achievements of science and technology. And yet, it may well be that we have much to learn still from the wisdom of the ancient civilisations; whether of Greece or Indian or other countries.

"The Olympic games in ancient Greece represented a coming together of people from the different City States, even though they were at war with each other. In these days when in the intervals between great wars, we have invented the cold war, it is well to remember this.

"There will be, and should be, intense rivalry between these representatives so that success and achievement may come to them. But this rivalry should nevertheless be a friendly rivalry and the contests and the games should be conducted in the spirit of the game. Thus, the Olympic Games will not only help in raising physical standards and the fitness of the race, but also help in creating a better and a more friendly atmosphere for the consideration and solution of some of the world's problems.

"I hope the Indian contingent to the Olympic Games will always keep this in mind and maintain the dignity of our country and display the friendly spirit which animates us for all other countries."

NOTICE

OWING to the Dewali Holidays there will be no issue of 'Indian Opinion' next week (November 2). Our next issue will be on November 9.

— Ed. 'Indian Opinion'.

Dr. Ambedkar And His New Faith

FEW will grudge Dr. B. R. Ambedkar and his followers the solace of a new faith. It is their personal choice and no one has the right to question the reasoning which has led them to it. But it is a tragic irony that even the ardour of a new faith should have failed to soften Dr. Ambedkar's embittered feelings and that he should have used the occasion of his conversion to Buddhism for an unseemly attack on Hinduism.

It is true that Buddhism makea no distinction between castes and that Hinduism has still to do away with the scourge of untouchability. But in fairness to Hinduism Dr. Ambedkar must at least concede that the impulse for reform and for doing away with the more ugly features of the caste system has in recent years come from the Hindus themselves. In fact untouchability is already outlawed and all that remains to be done is to implement the new law in the spirit in which it has been passed.

Buddhism itself was a reform movement within Hindu Society and Dr. Ambedkar does not help the cause of either religion by putting the two faiths on opposite sides of the barricade. As Dr M. B. Niyogi who also embraced Buddhism at the same conversion ceremony was quick to point out, denunciation of Hinduism had no place in the original Buddhist ritual.

Dr. Ambedkar moreover should be able to see that though the caste system may have its sanction in religious prejudice, what really sustains the system is the economic and social backwardness of the Scheduled Castes. Ultimately it is social and economic measures designed to create better and wider opportunities for the Harijans, and not mass conversions, which will improve their lot and do away with untouchability.

'New York Times' Backs Eisenhower For Re-Election

THE 'New York Times' came out in favour of President Eisenhower for re-election.

The paper editorially listed two "persuasive arguments" for its choice.

"First, despite disappointments," it said, "there is much in the record of President Eisenhower's administration that is of real and lasting value to the country. Second, it is a matter of major importance that the modern zation of the Republican Party and its rescue from the rut of reaction into which it had fallen after 20 years out of power be carried forward ano her stage under the leadership of Mr. Eisenhower.

Meanwhile the newspaper trade publication, 'Editor and Publisher', reports that 59.5 per cent of U.S. dailies support Mr. Eisenhower for re-elec ion, 17.2 per cent endorse the Democratic candidate, Adlai Stevenson and 23.3 per cent are undeclared.

The survey was made before the 'New York Times' declared its position.

Of Mr. Stevenson, the editorial says:

"Mr. Stevenson has hit harder than he hit in 1952, but for the most part he has stayed within the bounds of propriety and fairness. The tone and temper of his speeches have been on a generally high level.

"We said in 1952 that we thought Mr. Stevenson to be the strongest candidate his party could nominate for the Presidency. We reaffimed this opinion before the Democratic Convention met last August. We continue to hold it today..."

"The Curse Of White South Africa"

"Non-European Made To Feel Inferior

THE curse of European South Africa had been its attempt to make non-European South Afric feel inferior, the Rev. William Illsley (President of the Conference of the Methodist Church in South Africa) said in his address to the representative session of the conference in Cape Town.

Mr. Illsley is warden of the Moroka Institution at Thaba Nchu in the Free State.

"We Methodists refuse to acknowledge divisions of human society because we know in our hearts that such divisions of superiority and inferiority are false."

The pernicious policy of Apartheid, he said, not merely restric'ed growth towards Christian personality but aimed at a "development" that pointed the Africans back towards tribalism.

Mr. Illsley said that the Methodists had objected to the Bantu Education Bill because of statements made by the Minister of Native Affairs that "If the Africans, in any kind of school in existence, is being taught to expect that he will live his adult life under a policy of equal rights he is making a big mistake," and "There is no place for him in the European community above the level of certain forms of labour.

When, however, they saw the Bill assuming better shape in the Act, they saw possibilities of co-operation in the interests of the Africans.

The Group Areas Act was another inhuman attack on the freedom of the individual.

"The public utterances of Dr. Ben Marais, Ds. C. B. Brink, Professor Keet and other are indications that many Afrikaners are deeply concerned to bring a spiritual solution to the race problem."—Sapa.

"South Africa's Policy Of Apartheid—Unacceptable"

V—The Fatal Policy Of Apartheid

RADICAL territorial apartheid is a pipe-dream. On its own merits it could be described as a fair solution. But there is no need for discussion. It is a theoretical construction of people who have no regard for the hard facts. I have spoken to many of its supporters. There were lovable and sincere idealists among them. But all were unable to answer the question how, considering the factual situation in South Africa, they conceived of their dream being translated into reality. The only reply I got was: We will have to make sacrifices, and, you must not think that we are able to acomplish our plan within a few years! And then 50, 75 or 100 years are spoken of. We in Europe who have experienced National Socialism and known Communism are afraid of five-and ten-year-plans. But here we have a plan of at least half a century, if not a whole century. Besides the economic situation there are at the moment, with regard to the whole or half century, so many uncertain and unknown factors that such a hundred-year-plan is completely unrealistic.

Christians especially should realise this. I do not say that politicians should not consider the future but that politics is a very objective and sober business, a wrestling with the facts, with the hard realities of the present. Politicians cannot play the role of Providence. One would have to be the good Lord Himself to draw up a plan for realisation of which a hundred years are needed. Do the Afrikaners really think that they can determine the future for a century? Do they think that they can prescribe for the generations to come the relationship which must exist between Whites and non-Whites, the social structure, the lines of economic development, the political history. When the possibility of integration is mentioned they say: never, never, never! But, as Edgar Brookes rightly remarked, they would be wise to listen to the words of Napoleon III: In politics one must never say never! The history of ages has taught us that it is impossible to predict the future. Men have never been so sure and convinced as on the day before a great catastrophe. It is a strange and incomprehensible fact that the Whites in South Africa are busy deciding how to determine the future of the Bantu in the Union for a hundred years.

The truth in South Africa is that horizontal apartheid is increasingly being applied in South Africa because vertical apartheid is economically impossible. It is so for other reasons as well.

The idea of separate development need not be rejected but it would be well to ask the question to what extent separate development is possible. There is a lot of romanticism in the views of the Afrikaners on separate development.

By

Ds. J. J. BUSKES

(Continued from last week)

The fact that the non-Whites have come into contact with Western civilisation cannot be undone. Western civilisation implies, as has been said, even now and more so in the future a complete change from ancient African society. It is still a question to what extent it can be said that there is such a thing as Bantu culture. If there is such a thing it is in any case on the point of disappearing. Europe is not only a geographical concept. It is also a cultural and spiritual reality. The non-Whites who come into contact with this reality can never escape it. The desire to partake of European culture cannot be rejected as illegitimate Even if it could be done the desire will not weaken as the years pass but become stronger. All attempts to leave it unfulfilled will fail. Where contact between Whites and non-Whites remains, in whatever form, the desire, in whatever form, will continue demanding fulfilment Separate development will only be possible in a relative sense, never in an absolute sense

And now I have not yet mentioned the most important objection against apartheid whatever form it may take.

Separate development is possible on condition that it is not a development which is imposed on the non-Whites and prescribed for them by the Whites.

The Afrikaners regard themselves as trustees of the non-Whites by divine right. They speak of Christian trusteeship. In practice it means: with you, above you, without you! At the Bloemfontein Conference where the future of the Africans was decided not a single African spoke. That means that in South Africa the future of 9 million Africans, more than a million Coloureds and almost half a million Indians is decided by a handful of Whites without one African, one Indian, one Coloured having any say in the matter while in fact there are thousands of Africans, Coloureds and Indians who are not behind the Afrikaners in development, in many cases have even surpassed them in development. The whole policy of apartheid is based on the supremacy of the Whites.

This exclusion of the non-Whites from discussions on the future of South Africa means that an honest and just solution is impossible. Without realising it the Afrikaners, when discussing the race question, are Whites first and only then human beings. If they were human being first and only then Whites they would realise that the non-Whites too are human beings first and only then non-Whites and that an honest and just solution is only possible when Whites and non-whites deliberate as human beings. I am not being abstract The people of whom I am writing are Whites and non-Whites. The question, however, is: what is most important: being White and non-White or being human? I do not deny the differances between nations and races. But God created of one blood the whole of mankind. It is completely unscriptural to lay all the stress on the differences between nations and races and to ignore the unity of mankind This unity is of more importance than the differences. Christ did not come for one nation or one race. He came because God loved the world and wished to reconcile the world to Himself. I belong to Holland but also to the world. The best that Holland has produced is mine spiritually but also the best the world has produced. I cannot deny my nation but neither can I deny the world. The latter is at least as evil as the former. I belong to the people of Holland and the White race but I am a human being and I and my fellow Hollanders and Whites have no right to decide the future of other nations and races on the basis of our supremacy. The motto "with you, above you, without you" is unacceptable to everyone who wishes to be a human being and most of all to them who, in order to be truly human, are Christians or at least try to be.

The question must be asked what actual apartheid in South Africa means. Before we do that we must say that the idea many people in Europe have that the Government in South Africa does nothing for the non-Whites is absolutely wrong. The Union spends very much more on education, housing, medical servieces, health care etc than the average in the British African colonies: about 16 million pounds a year. Europe is completely ignorant of the fact that non-Whites also receive old age pensions and that the blind and cripple receive state pensions. It is also impossible to say that they feel no responsibility towards the non-Whites. In that sense they cannot be compared with the Nazis. At the same time it is true that all sums that are drawn on the budget for the non-Whites are drawn within the framework of the policy of apartheid.

The Afrikaners do not hesitate continuously and with some pride to draw attention to what they do for the non-Whites. I do not blame them. They are mistaken however, if they think that they can make their policy of apartheid acceptable in this way. The policy will have to be judged on its own merits. Moreover it must not be forgotten that the prosperity of South Africa is largely the result of the labour of the non-Whites.

(To be continued)

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones ?

Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY, the best of all Gifts.

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The

New India Assurance

Company Limited

Principal Controlling Officers:

Rustomjee (Pty.) Ltd.

140, Queen Street, DURBAN, NATAL.

NEW NYLON SAREE MATERIALS

—JUST ARRIVED—

Gold Striped Fancy Nylons 48" 12/6 yd

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tone and Rainbow Georgettes 45" All Shades 4/11 yd.

Bordered Georgettes All Shades 45" 3/11 yd.

Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11yd.

BLOUSES

Printed Georgette and Bemberg Slippers. Huge range now at clearing Prices.

Real Benares and Jari Gold Georgette Sarees and Borders. Big range in stock.

Georgette Jari Work Sarees All colours. £4-10-0

Georgette Sarees Cotton Embroidery £3/15/0

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys Shirts, Knickers, Blazers, Vests, Socks. Girls Gym Blouses etc. At Reduced Prices.

CHAMPALS !

Plastic Fancy Tops with Heel Size 3 to 7 18/6 pair

Also Leather 8/6 & 10/6 pair

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

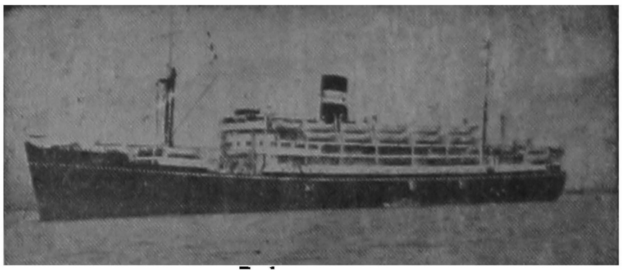

B. I. S. N. Co. Ltd.

S. S. Karanja due 31st Oct. Sailing 5th Nov. 1956. For Bombay via Karachi

S.S. Kampala due 29th Nov. Sailing 4th Dec. 1956. For Bombay.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow Fever innoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Innoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food	£92—0—0
Second " " "	£60—15—0
Third Class Bunk	£31—10—0

Muslim Special Food £11—10—0 Ordinary Food £4—18—0

Hindu Special Food £10—3—0 Ordinary Food £4—6—0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by communication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAMAT."

India's Suez Policy

Union Minister's Address

DR. SYED MAHMUD, Union Minister for External Affairs, said in Patna on October 4 that Egypt's nationalisation of the Suez Canal was the mere exercise of its right of sovereignty." But for President Nasser's cool handling of the Suez situation, despite constant provocation, a third world war might have been on by now, he said.

The Minister was speaking on "India and the Middle East" at a meeting held under the auspices of the Indo-Arab Association, Patna. He said India had always pleaded with Britain and other Western Powers that economic sanctions against Egypt would go directly against her own interests. India maintained that only a negotiated settlement between disputants could solve the Suez crisis. Dr. Mahmud said: "This was interpreted by some Western Powers as India's partisanship towards Egypt. Nothing could be farther from the truth."

Dr. Mahmud said India was strongly opposed to application of economic sanctions against Egypt, and her efforts were directed from the very beginning towards peaceful solution of the Suez crisis. He said it went to the credit of President Nasser that he refused to be rattled by provocation from the Western Powers. One such attempt was to withdraw abruptly European pilots operating the Canal. He said Mr. Nehru's policy in the Suez dispute had profoundly impressed the whole Arab world where, during his recent visit he was hailed as the leader of Asia.

Sydney Student Tells Australians Of Vinoba Bhave

A YOUNG Sydney student is busy telling fellow-Australians of a two-months visit to India, during which he walked as a member of Acharya Vinoba Bhave's Bhoodan party in Hyderabad State, according to an Australian Press release. The student, 21-year-old Donald Gibson, has described his visit as unforgettable and says it enabled him to discover "the real India."

Donald's experiences in India have been widely publicised in Australian newspapers since his return, and he is lecturing about it to meetings of Australian students.

He was one of three Australian university students who visited India during the long summer vacation, at the invitation of Lok-Milap, an organisation interested in intercultural exchanges of literature, films, music, art and, above all, people.

Effect On The People

Students from America, Sweden and other European countries have already taken part in the scheme, by which people of various nationalities are invited to visit India to meet the people and stay in Indian homes.

Donald was impressed by the success of community development projects in a district he visited in the Delhi area. From Delhi, he made special trips to the Himalayas, and visited the Taj Mahal in Agra.

Donald said that the most memorable part of his trip was the four days spent visiting Indian villages with Vinoba.

Before he left Australia, Donald had acquainted himself with the saintly life of Vinoba Bhave and the Bhoodan movement. He was interested in the idea and learned that Vinoba was making a trip in Hyderabad State. On his arrival he wrote to him, and received an invitation to join his (Vinoba's) party.

He was the first Australian to go on such a journey with Vinoba, and the only European among the party of 25 on his tour. The others were Indian journalists, a Japanese Buddhist priest and assistants. It was wonderful for Donald to see Vinoba's effect on the people. Donald made a number of tape recordings while on these walks for broadcasts in Australia.

Negro Champion Breaks Colour Bar

Miss Althea Gibson, negro tennis player from New York, recently won the O'Keefe tennis tournament in Canada.

Having broken the colour bar in top tennis circles in the United States, Miss Gibson reached the finals this year in both British and U.S. championship play. During the past year she has won the French, Italian and other major European titles and has defeated nearly every top-ranking player in the game.

Miss Gibson learned her game on New York's streets, batting the ball against a wall.

Landmark In History Of Kashmir

SPEAKING in the Kashmir Constituent Assembly on October 10 the State Premier, Bakshmi Ghulam Mohammed, described the presentation of the Constitution as a "landmark in the history of Kashmir," and said: "The Constitution reflects our urges and aspirations of being part and parcel of the great people of India who, under the leadership of Mr. Nehru, make triumphant marches on the path of progress."

Bakshi Ghulam Mohammed explained to the Assembly the salient features of the Constitution and said it was in line with the socialist pattern conceived by the Indian National Congress under Mr. Nehru. He appealed to the people of the State to work with confidence for building New Kashmir in which poverty, disease and illiteracy could be abolished. He said, "No power on earth can undo the decisions taken by this sovereign house."

Part Of Republic

The House, the Premier said, was giving the people a constitution for the first time in history. People all over the State would have equal opportunity under the Constitution in all walks of life. He said that all doubts about Kashmir had been "buried very deep," and no power could separate the three units of the State—Jammu, Kashmir and Ladakh—from one another and from the great Republic of India.

Danny Kaye And The World's Children

ON December 2, televiewers and cinemagoers in 28 countries—in fact the largest audience ever to view one film at the same time—will watch the filmed report on UNICEF that the actor Danny Kaye has brought back from a seven-week tour of Europe, the Middle East and Africa as the Fund's travelling ambassador.

This account of UNICEF's efforts to help sick and hungry children was shot by a Colombia Broadcasting System cameraman who accompanied Danny Kaye on his tour. Twenty hours of film have been condensed into a 90-minute television programme which will be shown throughout the United States, and in 27 other countries.

The story that Danny Kaye will tell the world on December 2, is his discovery of the otherworld of under-priviledged children, where the margin between laughter and sorrow, sickness and health, is often as narrow as a single shot of penicillin, a tube of ointment or a daily mug of hot milk.

A seemingly instinctive understanding of children enabled Danny Kaye to meet the youngsters as equals in his own inimitable kingdom of humour and cheer. In Nigeria, he met leper boys, now on the road to recovery; in Morocco, he watched the drive to suppress the trachoma eye disease that sometimes masks the children of an entire village; in Israel he conducted the National Philharmonic Symphony Orchestra, and in Belgrade, he led community singing.

Danny Kaye's first film for UNICEF — "Assignment Children"—a 20-minute technicolour short made in Hongkong, India, Korea, Japan and Thailand, has been seen by nearly 100 million people and shown in 23 languages.—UNESCO.

Dewali Greeting Cards In Latest Designs

Religious Printed Cards 4 " ... 4 3 Per Doz.
Cheque Books in English Only 1s. 3d. & 2s. 3d. Each
Film Star Post Cards Real Photos (Tinted) 1s. Each
Technicolour Extra Large Photos (Tinted) 1s. 3d. Each
Religious Folder Cards Real Photograph (Medium) Plain 9/6 doz.
" " " " " " Tinted 12/6 "
" " " " " (Large) Plain 18/6 "
" " " " " " Tinted 24/6 "

Real Photo Aum, Namasta, Nehru, Rajendra Prasad, Gandhiji and Nehru, Gandhiji's Life and Gurumantra. Medium 9/6, Large 18/6 per dozen.

Floral Cards in Real Photo Tinted Medium 12/6 & large 18/6 doz.

De Luxe Extra Large Plain " " ... ... 18s. 6d. per doz.
De-Luxe Extra Large Tinted ... ... 24s. 6d. " "
Floral Hankies 2/6 Each. Film Star Hankies 2/6 Each.

C.O.D. Charges 2s Extra. Postage Free.

Obtainable At Our Only Address:

BHARAT MUSIC SALOON
AND BOOKSELLERS
(Corner Grey & Lorne Streets)
286 Grey Street,
Phone: 26070.
DURBAN.

★

FOR...
RUBBER STAMPS
AND
PRINTING
CONTACT...
STANDARD PRINTING PRESS
GENERAL PRINTERS AND RUBBER STAMP MAKERS
73 BEATRICE STREET, — DURBAN.
PHONE 61006. TELEGRAPHIC ADDRESS
P.O. BOX 2782. "QUICKPRINT"
ESTABLISHED 1927

Cable & Tel. Add.: "HARGVAN". Phone 29368.

P. HARGOVAN & CO.
(PTY.) LTD.
WHOLESALE MERCHANTS AND IMPORTERS.
P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

COMMUNAL UNITY
By Gandhiji

An up-to-date collection of Gandhiji's writings on Unity between Hindus, Muslims Sikhs and others. While defining Unity Gandhiji says:

"Hindu-Muslim Unity means not unity between Hindus and Muslims only but between all those who believe in India to be their home, no matter to what faith they belong."

Foreword by Babu Rajendraprasad.

Price: 25s.

Obtainable from:
'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING CO. LTD.
ESTABLISHED 1923
Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants
—&—
Direct Importers.
47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

The Banishment Bill Debate

II—The Opposition Argument

By C. W. M. GELL

QUITE the most effective replies to the Government's case for Municipal banishment of African "agitators" came from two Labour Party members. Mr. Hepple pointed out that "agitators" were, in fact anyone opposed to the policies of the Government or City Councils. "They are the people who have risen above tribal status and become the equals of white people in intelligence and understanding of democratic society"—members of Advisory Boards, the ANC and professional men (doctors, lawyers etc)

Mr. Hepple most strongly opposed the wholesale condemnation of the ANC. He considered South Africa "very lucky" to have this African political movement as a constitutional organisation "moulded upon the pattern of our own legitimate political parties". It "meets in public (except where prevented), elects its leaders by democratic processes and holds democratic congresses." Certainly, its leaders disagree with white policies because they have aspirations for their own people above the level of subservience. "Let us remember that our own white predecessors were agitators...that the rights and liberties of the white man were obtained because of the agitators of the past." But if we drive the ANC underground, said Mr. Hepple, then we open the door for all manner of irresponsible leadership, possibly terrorism, and we sever all hope of negotiation with our African population.

Mr. Hepple also disposed of the argument that municipalities were free agents who "know their Natives." He showed that they would necessarily have to depend on the Special Branch whose advice they would not dare reject on their own responsibility. "In other words, they will have to do the dirty work dictated by the Department of Justice and the Minister will not have to take the shame or suffer the opprobium of this evil measure." As for the banished, it was a mere debating point by the Minister to suggest that other U.P. controlled towns would admit them. The Bill will condemn these better-class, educated men to a life of isolation in the unproclaimed (i.e. rural) areas "where they cannot follow their professions, make a living or be of service to their own people." It is "a means of intimidation and terror against Africans who are striving to raise the status of their own people... and against persons who do not take lying down many of the things which are done to them by municipalities.

Mr. Lovell regarded the Bill as the "quite inevitable" result of treating the towns as "European enclaves in which the Natives have no rights", but exist as "some labour commodity" to be moved about at the will of municipalities or the "Wit baas". The Minister, who is supposed to be "Supreme Chief of our Native population, is now creating 500 other supreme (or I shall call them petty?) chiefs, 500 accomplices of what the Minister can already do under Section 5 of the Native Administration Act" in order to teach the U.P. a political lesson and make its municipalities look after their own troubles. Since no municipality is going to take a Native's word against one of their officials, it will depend "on the size of the location superintendent's foot" what the word "agitator" means, who is a person whose presence is "detrimental to peace and good order," and what "detrimental to peace and good order" means.

The effect of an order of banishment is comparable to medieval excommunication. The banished will become "wanderers on the face of the earth, cut off from job and home, with nowhere to rest the sole of their feet"—a more severe punishment than for even assault or robbery.

The third best Opposition speech was delivered by Senator Rubin, almost unsupported in the vast, hostile Senate. He could not think of "a more barbarous punishment vested in a less responsible, minor official" than the Bill would permit location superintendents to inflict On behalf of his party he condemned "unhesitatingly" the U.P. controlled municipalities sought to solve their local troubles by banishment.

If the Labour and Liberal Parties come well out of the debate, the performance of the United Party was like the curate's egg, good and bad in parts. By far the most thorough and effective speech was Dr. Smit's, which is omitted here only because it was well publicised at the time. Col, Jordan said the U.P. was "not prepared to support agitators, but even an agitator is entitled to be tried in court." Mr. Lawrence thought the Bill's procedure created a sort of Gestapo Mr. Gay called it "a scandalous and disgraceful Bill." He pictured Mayors and Councillors "throwing the bones" to find out what potential agitators were scheming, so that they could help the Minister "stop this Native revolution which is always in danger of almost breaking out." Unlike the Nationalist Senator Lategan who thought "future generations would praise the Minister" for saving White civilisation, Mr. Gay rejected this "vicious" Bill as a "blatant breakdown of democratic principles", whose price might be "no more and no less than the future security of the leadership of the White man in Southern Africa." It was "perilously near to the last straw and God help us when we do reach that day."

Major van der Byl was a little upset about the possible effect of the Bill on the stock market but added that agitation could only thrive on genuine grievances Mr. Marais Steyn pleaded for the African to be given a stake in the country instead of being outcast. Prof. Fourie saw the Bill as a declaration of cold war against the non Europeans. The denial of access to the courts meant the destruction of civilisation, and no Africans could be expected to respect a civilisation in which there was one law for them and another for whites. Mr. Hughes stressed that, although the Minister expected banishment cases to be publicly debated in open Council, the Bill did not make this obligatory; nor did it prohibit the application of the Interdicts Bill to banishment case, though the Minister gave a verbal assurance that it would not be so applied.

Both sides sought to make debating points about the degree of trustworthiness of town councils. But it is strange that Dr. Verwoerd and his friends, who expressed explicit faith, still require them to submit all amendments to bye-laws for approval. And even Dr. Verwoerd was "inclined to think that some of the municipalities exaggerated their claims about disturbances." Yet they are to have unfettered power to banish Africans!

On the debit side was much ambivalant phrasing by the U.P. speakers Senator Butler considered the Bill to be "the grandfather of all pernicious legislation" But he also found his party "in accord" with the Minister over "a problem of this nature and the attitude of the Government." The U.P. does "not wish to see our African labourers put to unnecessary inconvenience," it wishes to have "happy and efficient servants." Senator Butler was also "at one with the Government over education." Inter-white school apartheid and Bantu education?

Throughout the debate U.P. speakers, beginning with the ex-liberal Mr. Cope and continuing through Mr. Lawrence, Mr. R. A. F. Swart, etc. were in trouble over their "moderate Native leaders"—evidently men so moderate that they have no followers and therefore are not "leaders". Mr. Cope offered the co-operation of "stable elements" and the "moderate leadership" in order to avert the Bill; but the proposal fell through because the "elements" were not indefiable nor the basis on which they would co-operate. In fact, Mr. Gay undermined the whole offer by admitting that Dr Verwoerd had so discredited "moderates" in the eyes of their own people that they had been replaced by "extremists," who "are prepared to gamble with the future of their people and demand nothing less than equality."

One final example of the U.P.'s Facing-Both Ways attitude was Mr. Bowker's concern lest "the bad boys from the municipality" should be driven onto his farms. Which ran into the unanswerable Nationalist retort that in his last, pre election broadcast Mr. Strauss had promised to unload all urban, convicted Africans onto the platteland One cannot outbid the Nationalists at their own game.

U.S. Press Sees Soviet Empire Weakened By Polish Revolt

FOLLOWING are representative editorial comments by American newspapers on the Polish situation. All of them believe that success in the Polish move for greater independence would inevitably weaken Soviet control over other satellite states, and on the other hand if the USSR tried to crush the Polish "revolution" by force, it would inflame the very sentiments of patriotism it seeks to thwart.

The leaders of the Polish action, while to be admired for standing up to the Soviet Union, are still Communists.

"Washington Post":

"...For the first time since Marshal Tito of Yugoslavia revolted against Stalin's dictation eight years ago, a satellite country has openly defied Moscow and asserted its determination to go its own way. What the outcome will be is not yet certain, but it is clear that Wladyslaw Gomulka, the Polish leader who was purged by Stalin and rehabilitated in the wake of Nikita Khruschev's deStalinisation campaign, has involved the Kremlin in the most serious crisis it has faced since the war in Korea.

"There should be no illusions about Gomulka's declaration that Poland is on the road to 'democratization' in the Communist sense. In other words he was not promising the Polish people freedom but only freedom from continued Moscow domination. What he and his associates are fighting for is the right to evolve their own brand of Communism on terms of equality with other Communist states. Their willingness to retain freindly relations with Moscow does not, however, alter the nature of the crisis they have thrust upon the Khruschev Regime...

"Stalin's successor appears to have maneuvered himself into a position from which disaster threatens whichever way he may turn..."

"The New York Times"

"We still do not know how Moscow will finally react to the humiliating rebuff it has received in Poland. The evidence seems clear now that for a few hours the Muscovite forces thought of resorting to a *coup d'etat* in Poland, and there is no sure guarantee that some similar move of desperation may not yet be attempted. For Moscow, after all, it is not only Poland which is at stake. The wider issue is Moscow's control over all Eastern Europe, a control which Poland's successful defiance could well destroy.

"The two leading elements in the Polish revolution are clear. One is Polish nationalism...the second leading element is clearly economic. As Mr. Gomulka made plain in his speech, Communist rule over the Polish economy has had catastrophic consequences. Though a convinced Communist, he felt compelled to suggest even that private enterprise be called upon to help in the emergency and to raise the question of dissolving the large number of uneconomic collective farms.

"In the present situation it would seem plain that Mr. Gomulka and his colleagues are playing a progressive role. They stand for polish independence and sovereignty. In that stand they have the admiration and moral support of the entire free world."

Nehru Attacks Red Neighbours

THERE is a new mood in the Indian air. Hitherto Mr. Nehru had merely accused the Communists of archaism; he had refrained from throwing the stone of obsolescence across the border at his Communist neighbours, though he has always said their ways were not India's.

Last week he attacked the Communism of Moscow, saying that India could not accept the principle of internecine battles and hatred.

The Russians made Stalin their god, and then after his death called him a tyrant. This was the result of choosing the wrong path.

Moreover, Mr. Nehru reminded his party followers, in Russia there was no discussion or pretence about equality.

Indian confidence in Communist good behaviour and peaceful co-existance has been severely shaken by the little anschluss that they tried to bring off in the Wa states of Burma, a country which has been rigidly neutral and with whom China had signed all the principles of co-existence in the world.

Achilles' Heel

Besides Burma, China's sudden friendship and concern for Nepal —India's Achilles' heel—has been alarming indeed. People in Delhi wonder why Peking should wish to press into Nepalese hands aid to the tune of more than £4,000,000 without any sort of strings.

The final reason for being as critical of the Communists as if they were Western democratic capitalists is that Indian relations with the totalitarian countries are now so well established that India need no longer be sp cially polite to them.

Just as India lets the West have it when she thinks she deserves it, so the Russians and Chinese may from now on be told where they get off.

Indian Delegation For U.N. General Assembly

The Indian Delegation to the eleventh session of the United Nations General Assembly, beginning in New York on November 12, will be led by Mr. V K Krishna Menon, Union Minister Without Portfolio.

Other members of the delegation are: Mr. Ali Yavar Jung, India's Ambassador to Egypt; Mr G S Pathak, advocate; Mr. Arthur S. Lall, India's Permanent Representative at the United Nations; and the Maharajah of Patiala.

Alternate delegates will be the Rev J. D'Souza; Mr R. Venkataraman, M.P., Mr. K. Raghuramiah, M.P.; Mr. M. Gopala Menon; India's Consul General in New York; and Mrs. Zarina Currimbhoy, of Bombay.

SKYSCRAPERS BUILT OF BRONZE

New York.

The builders of the House of Seagram, the world's first bronze skyscraper now under construction in New York, were commended by the Republic of Chile at recent ceremonies marking the placing of the first bronze mullions on the building.

The citation was made by Mr. Enrique Bustos, Chilean Consul-General in New York, to Mr Samuel Bronfman, head of the Seagram organisation, for pioneering in the use of bronze in building construction.

The citation read: "In recognition of an outstanding and original contribution to world architecture embodying copper, one of Chile's primary natural resources. The erection of the House of Seagram, whose bronze curtain walls have ushered in a new concept of metal-clad structures, bespeaks initiative and enterprise of the highest order."—Sapa-Reuter.

DOGS VIGIL AT SCENE OF ACCIDENT

Greenville (Virginia)

Two dogs have taken up a vigil at a spot where their master and mistress and a third dog were killed in a motoring accident nearly two months ago.

The dogs arrive at various times during the day, sit by the road and howl.

Mr. and Mrs. Antonio Marquez died in the accident. A third dog was injured and died later.

A man who saw the accident said that one of the dogs was thrown from the car. About two weeks ago the dogs returned, one still limping from a leg injury.

Owners of a nearby restaurant feed the dogs, who refuse any other approaches.

A friend of Mr. and Mrs. Marquez said the couple had been travelling with their three dogs.—Sapa-Reuter.

BOOKKEEPING is necessary to commercial success. 47 years of successful educational service by the School of Accountancy guarantees to build careers by Home-study methods. Write for free book, "The Direct Way to Success" which gives details of courses. The School of Accountancy, P. O. Box 4592 (Z), Johannesburg.

Things In General

Women Not Prepared To Be Abused

African women factory workers in Port Elizabeth are refusing to register with the Labour Bureau, because, they say, this is the first step in the introduction of passes for African women.

When notices were put up in some factories demanding their registration, the women refused to do so, even on threat of dismissal. At one factory the Coloured women employees stood with the African women and said that if the management sacked the African women for refusing to carry passes, they too would walk off the job.

When appealed to by a factory foreman to persuade the women to agree to carry passes, Mrs. Frances Baard, branch secretary of the African Food and Canneries Workers' Union, replied; "The women are not prepared to be abused and hustled about by the police on account of the pass."

Pakistani Judges In America

Chief Justice Amin Ahmed and Justice Hamoodur Rahman of the East Pakistan High Court left Washington last week for a coast-to-coast tour under the Leader's Exchange Progamme. Prior to their departure from Washington they visited the Howard University Law School and the Supreme Court where they met Chief Justice Warren, Justice Douglas and other jurists. The American Chief Justice has invited the Pakistani Chief Justice to sit on the bench when the Supreme Court resumes after its current recess

Appointed Minister Of State

Mr. Rasa Raj Mandal was sworn-in as Minister of State of the Government of Pakistan at the Prime Minister's House on September 26th. The oath was administered by Mr. Abdul Wahab Khan, Speaker of the National Assembly.

President's Visit To Nepal

President Rajendra Prasad left New Delhi on Sunday, October 21, for a four-day visit to Nepal - This was the first time the President visited a foreign country.

Nepal is India's closest and friendly neighbour, and his visit will cement ties of friendship that have bound the two countries for centuries.

The President was accompanied, among others, by the Union Minister for Planning, Mr. Gulzarilal Nanda, the Foreign Secretary, the President's Secretary, and the President's Military Secretary.

While in Nepal, the President gave a State banquet in honour of their Majesties the King and Queen of Nepal, and attended a civic reception at Tundikhel and a State banquet by their Majesties. Dr. Rajendra Prasad also visited places of historical and religious importance.

Morarji Desai Transferred To Central Assembly

Mr. Morarji Desai who was the Chief Minister for Bombay will be transferred to the Central Assembly as the Minister of Trade and Industries, from the 10th of November.

Mr. Morarji Desai has been succeeded by Mr. Yashwantrai Chouhan as the Chief Minister of the bi-lingual State of Bombay. He will also lead the Congress Party in the Assembly.

There were two candidates for the election of the Chief Minister. They were Mr. Hithe and Mr. Chouhan. When the votes were counted it was found that Mr. Hithe had 111 and Mr. Chouhan 333. Mr. Chouhan won by an overwhelming majority of 222 votes.

Preparations For General Elections

All preparations are being made by the Election Commission for holding the next general elections in New Delhi in the early part of February or from the third week of that month. The minimum period required for polling will be a fortnight.

A five per cent increase in the number of votes is expected, due to increase in the population. The total number of voters in the last general elections was 173.2 million. Of this, 45 per cent were women. Printing of 510 million ballot papers has been ordered.

Final electoral rolls in a number of States have already been published. In others they are expected to be published before November 2.

The Election Commission is also preparing handbooks for the guidance of voters and polling officers in the light of experience gained in the last general elections.

China Crosses Pears With Apples

Korean minorities living in Manchuria have reported brisk production of "apple-pears", a new fruit they have developed by crossbreeding the two fruits, according to Peking radio.

Both in taste and shape the fruit were crosses between apples and pears and were big and juicy, the Radio added.—Sapa-Reuter.

Amuse Yourself

The Rockefeller Touch

John D. Rockfeller, Jr., has long been interested in Tuskegee Institute. On a visit there, the class in business methods was reciting, and giving demonstrations on the blackboard for his benefit.

One of the brightest students was asked to write a correct promissory note. The boy complied, in a fine Spencerian hand, as follows:—

"I promise to pay to Tuskegee Institute the sum of $10,000. (Sgd.) John D. Rockefeller, Jr."

The millionaire was so amused that he wrote out a cheque for the amount.

Religious Art

While at the home of a patron of the arts, Abraham Lincoln was asked to view a recently acquired painting. After gazing at the canvas without comment, Lincoln asked that more lights be focussed on it. Then he stated firmly, "The artist was undoubtedly a religious man."

"About that I don't know," the puzzled host replied. "But why do you say so, Mr. Lincoln?"

"Well," drawled Abe, "obviously he has observed the Commandments, for he hath not made unto himself the likeness of any thing that is in heaven above, or that is in the earth beneath, or that is in the water under the earth!"

Copyright 'Caravan', New Delhi.

"Distins-Sagseeds: Our 1956-57 Seed and Nursery Catalogue Price List now available. If your free issue has not already been received, kindly write for free copy to Distins-Sagseeds Ltd., P.O. Box 2060, Johannesburg.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts. Johannesburg, 'Phone 33-1654.

BONES WANTED

We Pay £7 PER TON F.O.R. your Station or Siding

BAGS RETURNED RAILAGE PAID

"Pack hoofs and horns separately. We pay 15/- per 100 lbs.

For Full Particulars write to:

THE BULLBRAND FERTILIZERS LTD.

SARNIA, NATAL.

Wit And Humour

A couple of American G. I's, on leave in Sweden, decided to drop by one of the churches and participate in the services. Not understanding Swedish, they just watched the man in front of them and did everything he did.

After a while the Minister made a special announcement and the man in front of them stood up. The soldiers also quickly jumped to their feet. A ripple of laughter spread through the Church. These three men were the only ones standing.

When the services were over the soldiers sought out the Minister and asked why the people had laughed

"Because," said the Minister in uncertain English, "I announced a baptism and asked the father to stand."

—o—

Women (to a friend at races) "I've backed a horse and it's sure to win, because it starts at twenty to one and the race isn't till one o' clock."

—o—

One reason why so many children are seen on the streets at night is that they're afraid to stay home alone.

—o—

"Now, children," said the teacher trying to encourage the sale of class photographs, just think how you'll enjoy looking at the pictures when you grow up You'll be able to say to yourself, "There's Tom, he's a judge,'—'there's Jean, she's a nurse'—'there's Michael he's a doctor,'—'there's—

"There's Teacher," cut in little Sammy, "she's dead.

—o—

An Irish tramp approached a prosperous-looking individual one day, soliciting alms. When he saw the man put his hand in the pocket the bum cried out, "May the blissing of God follow you all of your life." But when the wealthy one pulled out only his handkerchief, the tramp immediately added, "—And never overtake you."

—o—

The thrifty Scotsman asked the bank for the loan of a dollar and was told he must pay four per cent interest at the end of the year.

"That's four cents?" asked the Scotsman.

"Yes," said the banker "Do you have any security?

"I do. Fifty thousand dollars in U.S bonds."

The bank accepted the bonds and gave him a dollar. At the end of a year, the Scotsman came back with a dollar and four cents to clean up his debts, and asked for his fifty thousand in bonds back

As he returned the bonds, the banker asked, "I don't want to be personal, but if you have all these bonds, why did you have to borrow a dollar?"

"Well," replied the Scotsman, "do you know any other way I can get a safety deposit vault for four cents a year?"

—o—

For many years a mining Co. out West employed a Chinese cook and one evening after an unusually good dinner the Superintendant decided to raise his wages. The next day was pay day and the Chinese noted the extra money in his envelope.

"Why you pay me more?" he asked.

"Because," replied the Superintendant, "you've been such a good cook all these years."

The Chinese thought it over, then said, "you been cheating me long time, eh?"

S.A. Hindu Mahasabha

Deepavali Friday, 2nd November 1956.

All Hindus will observe this Festival.

R. Rughunath,
Act. General Sect.

49 Lorne St.,
Durban.

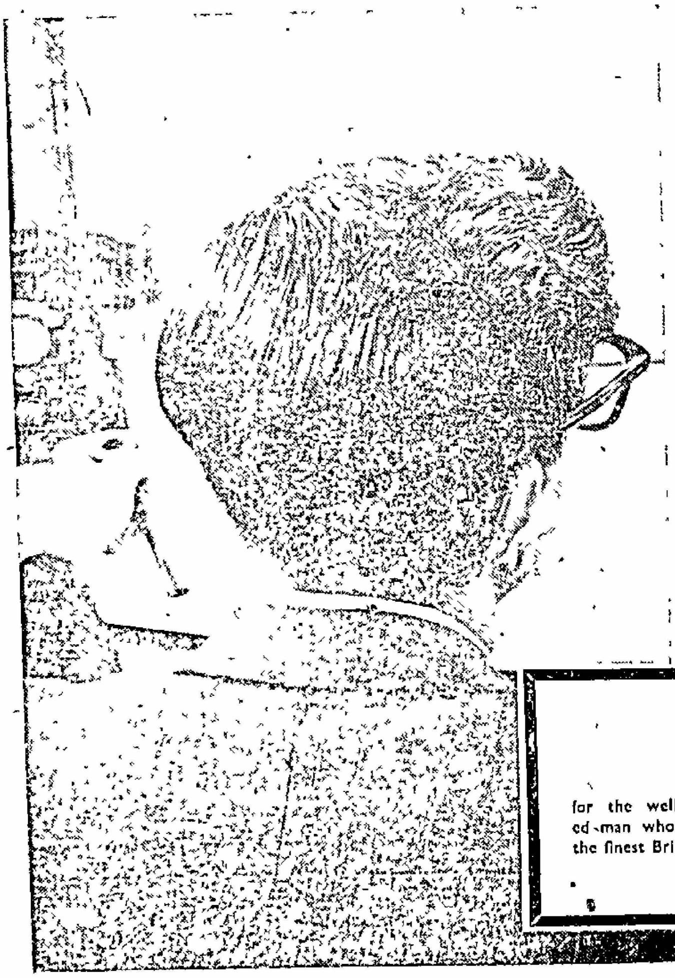

THERE'S PERSONALITY IN KAMILLEN PREPARATIONS

Here's why well-groomed men choose KAMILLEN OIL, KAMILLEN BRILLIANTINE and KAMILLEN CREME . . .

KAMILLEN contains no animal fats, its pure, pure ingredients care for your hair, give you that look of **personality.** Start using KAMILLEN today and you'll see !

Other famous KAMILLEN preparations include: "SWEET MISS" for the Ladies, "YOUR OWN" Bath Oil, "YOUR OWN" Cream for the face and hands.

Kamillen

for the well-groomed man who prefers the finest Brilliantine

your personality Creme for distinctive looks day and night.

1924

Printed and published by Mrs. Sushila Gandhi at Phoenix Natal.

★

સાચો અને યથા શકિત પ્રયત્ન થતો હોય તો પ્રયત્નથી આપણે સંતોષ માનીએ. પરિણામ કેવળ પ્રયત્ન પર આધાર નથી રાખતુ; બીજી પણ કેટલીક વસ્તુઓ હોય છે જેમનાપર આપણો અંકુશ નથી હોતો.

—ગાંધીજી.

ઈન્ડિયન

ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

ભૂતપૂર્વ તંત્રી સ્વ. મણીલાલ ગાંધી

★

યથા શકિત કોને કહેવાય? પોતાની બધી શકિત જરાયે સંકોચ વગર વાપરવી તે. એવા શુભ પ્રયત્ન માં ઘણું કરીને સફળતા મળે છે

—ગાંધીજી.

પુસ્તક ૫૪ મું—અંક ૪૧ | તા. ૨૬ અકટોબર, ૧૯૫૬. | છુટક નકલ પે. ૬

શ્રી. ઢેબરની હાકલ

ઈલાયદાપણા સામે લડો

અખિલ ભારત રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસના પ્રમુખ શ્રી. ઉ. ઢેબરે ટ્રાંસવાલમાં ભરાયેલી સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની પરિષદને સંદેશો મોકલતા જણાવ્યું છે કે,

“સાઉથ આફ્રિકાની કોંગ્રેસે ઇલાયદાપણાની નીતીને નમતું ન આપતા તેનો બધા બળથી સામનો કરવો જોઇએ. અમે અમારી આઝાદીની લડતમાં જે હથીયારનો અખતરો કરી જોયો છે તે “અહીંસા”ના હથીયારથી તમારે પણ તમારી લડત લડવાની છે.

“મને જાણીને હર્ષ થાય છે કે, તમે તમારા સવાલોની વાટાઘાટ માટે સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની પરીષદ ભરી છે. શરમ ભરી નીરાશા જનક વાત છે કે જ્યારે દુનીયા વિશ્વ બંધુત્વ તરફ પોતાની ગતી કરી રહી છે ત્યારે તમારે ઇલાયદાપણાના તુચ્છ ખ્યાલોનો ભોગ બનવું પડે છે.

“સાઉથ આફ્રિકાની સરકાર ઇલાયદાપણાની નીતીને મુકી દેવા તઇયાર હોય એવા જરા પણ ચિન્હો અમને આજે તો જણાતા નથી.

“મારે એ કહેવાની જરૂર નજ હોય કે, આજે લડતના સમયે અને ત્યાર પછી પણ તમારૂં ધ્યેય સર્વ જાતીના સંપ તરફ હોવું જોઇએ. ફકત હીંદી ભાઇઓમાં જ નહીં પણ આફ્રિકાના મુળ વતનીઓ કે જેઓ તમારી જેમ ભોગ બનેલા છે અને કચડાઇ રહ્યા છે તેમની સાથે પણ એક થઇ રહેવું જોઇએ.”

સમભાવનાનું લક્ષણ

આપણા પર અન્યાય થતો હોય અને બીજા સાગે ઉભા ઉભા જોયા કરતાં હોય તો આપણામાં તેમને વિશે કેવો ભાવ ઉત્પન્ન થાય છે? અન્યાય કરનાર તો દુષ્ટ છેજ પણ તે જોનારાઓ પણ કંઇ ઓછા ગુનેગાર નથી. “આત્મવત્ સર્વ ભૂતેષુ” પોતાની માફક બીજાને ગણવા તેનું નામ દયા.

ટુંકમાં કોઇને દુઃખ થતું હોય તો આપણા ચિત્તમાં કશી લાગણી પેદા થતી નથી, અને થાય તોયે તે દુઃખ નિવારણ કરવા માટે જોઇતાં ધૈર્ય, પુરૂષાર્થ અને સામર્થ્ય પણ આપણામાં નથી. વળી કોઇ પ્રસંગે ન્યાયનો પક્ષ લઇને, બીજા પર થતા અન્યાયનો પ્રતિકાર કરવા કોઇ ઉભો થાય તો તેને મદદ કરવા જેટલી પણ ન્યાય સવેદના લોકોમાં નથી.—આથી તે એકલો પડી જાય છે. અસહાયતાને લીધે લાચાર બની જાય છે. આવા અનેક પ્રસંગો બનવાથી તેની ન્યાય-

(અનુસંધાન માટે જુઓ પાને ૪૭૫)

આ નવા વર્ષે આપણે નિર્ધાર કરીએ કે નવું બેઠેલું વર્ષ, જુનું થાય અને અવસાન પામે, તે દરમીયાન, આપણે ભવિષ્ય કાળમાં દીસિતંતા સ્વપ્નો વર્તમાન કાળની વધારે નજીક ખેંચી લાવીએ અને દુનીયાની તવારીખની કીતાબમાં એક ઓજસ્વી પાનું ઉમેરીએ,

—પંડીત નેહરૂ.

અન્યાય સામે પ્રતિકાર

(શ્રી કેદારનાથજી)

આપણી આજુબાજુ, ચારેકોર આપણે ઘોર અન્યાય થતો જોઇએ છીએ, તે છતા આપણે કેમ કંઇ કરતા નથી, તેના વિશે આજે વિચાર કરીશું.

અન્યાય સાંખી લેવાની આ વૃત્તિ આપણી અનેક દૃષ્ટિની દુર્બળતા તો સુચવે જ છે, પરંતુ એ સિવાય પણ બીજાના દુઃખ વિશે જેટલી સહાનુભૂતિ આપણને થવી જોઇએ, તેટલી થતી નથી એ વાત પણ એ કહી જાય છે. આપણી ‘પોતા પણા’ની વ્યાખ્યા ઘણી સંકુચિત છે. હજુ સુધી આપણામાં વ્યાપક સામાજીક ભાવ નિર્માણ થયો નથી, પરંતુ સાચી રીતે જોઇશું તો સમજાશે કે સમાજના સુખદુઃખમાં જ આપણું સુખદુઃખ સમાયયેલું છે. સમાજમાં કોઇ પણ સ્થાને દુષ્ટતા હોય, અન્યાય હોય તો તેને યથા શકિત દૂર કરવા પ્રયત્ન કરવો તે આપણું કર્તવ્ય છે. આપણે ભલે કોઇના મકાનને આગ ન લગાડતા હોઇએ પણ કોઇ બીજો લગાડતો હોય તે જોયા કરીએ તો તે પણ યોગ્ય નથી. આપણી એ નિષ્ક્રિયતા અન્યાયના કામમાં ભાગીદાર સમાન છે.

રશીયા કરતા જુદી ક્રાંતીની જરૂર

જય પ્રકાશ નારાયણ

આપણા દેશમાં કેટલાક જમીન માલીકો છે. અને કેટલાક મજુરો છે. વિશમતા મોટા પ્રમાણમાં છે. આ સ્થીતી બની શા રીતે? એ ગરીબોએ વિચારવું જોઇએ. ગરીબો કહે છે, અમીરો ધન લુટી લે છે.

આનો બધો દોષ શ્રિમતો પર ઢોળી શકાય ખરો? તમારો એમાં કોઇ દોષ નથી? તમે નથી ઇચ્છતાં કે

(અનુસંધાન માટે જુઓ કોલમ ૪.)

બાપુ સ્મરણ

આપણે આ જગતમાં સેવા કરવાને સર્જાયેલા છીએ, સેવાનું કામ કરવા ઇચ્છીએ છીએ. આપણે જો જાગ્રત રહેતા હોઇશું તો આપણી પ્રવૃત્તિ દૈવી હશે, રાક્ષસી ન હોય. મનુષ્યનો ધર્મ રાક્ષસી હોવાનો નથી, દૈવી હોવાનો છે, એટલે મનુષ્ય પ્રાર્થનામય રહેતો હશે તો તેની બધી પ્રવૃત્તિ દૈવી હશે, રાક્ષસી ન હોય. પણ પ્રાર્થનારહિત માણસની પ્રવૃત્તિ આસુરી હશે, તેનો વ્યવહાર અશુદ્ધ હશે, અપ્રામાણિક હશે. એકનો વ્યવહાર પોતાને અને સંસારને સુખી કરનાર છે. એટલે પરલોકની વાત છોડી દઇએ તોપણ આ લોકમાં પણ શાંતી અને સુખ આપનારૂં સાધન પ્રાર્થના છે. કવિએ હનુમાન લંકા ગયા ત્યારનું રાવણના મહેલનું વર્ણન આપેલું છે. એ મહેલ તો હતો, પણ તેમાં બધું અસ્તવ્યસ્ત હતું, પોતાના અંગનું કોઇને ભાન નહોતું; રાક્ષસી નગરીમાં સુવ્યવસ્થા હોઇ જ ન શકે. આપણે આપણી દેહનગરીને દૈવી બનાવી તેમાં સુવ્યવસ્થા લાવવાને માટે પ્રાર્થના આવશ્યક છે.

રશીયા કરતા જુદી ક્રાંતીની જરૂર

(પહેલા કોલમથી ચાલુ)

તમારી પાસે પણ સો, બસો. પાંચ સો એકર જમીન હોય? તમે એમ વિચારશો ખરા કે આટલી બધી જમીન અમે રાખશું તો કેટલાએ ગરીબો જમીન વગરના રહેશે. સાચું કહેજો—હું તમને દશ હજારની થેલી આપું તો એને કોઇ લઇ મારવા તઇયાર થશે ખરા? કોઇ એમ કહેશો ખરા કે; તમે જે આપો છો તે અમે બધા વહેંચી લઇએ!

તમારા દિલમાં પણ એજ લોભ ને મોહ છે. હું જો તમને ધન આપું તો તમે તેને લઇ લેશો કોઇ એમ નહી કહો કે ગરીબોનો કોળીઓ લુટી લેવો એ પાપ છે.–અથવા તેથી શોષણ થશે.

સૌ પેત પોતાના સ્વાર્થ ખાતર લડે છે. વધુમાં વધુ મેળવવા માટે લડે છે.

આથી વિનોબાજીએ જે ક્રાંતી સરજી છે તેજ સાચી ક્રાંતી છે તમારા દિલ સાફ કરો.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૨૬ અકટોબર, ૧૯૫૬.

દિવાળી અને નવું વર્ષ

કાળનું ચક્ર ફર્યાજ કરે છે. દિવાળી આવે છે નવુ વર્ષ બેસે છે અને ફરી દિવાળી આવે છે અને ફરી એક વધુ નવા વર્ષનું સ્વાગત કરવા આપણે હર્ષથી ઉત્સુક બનીએ છીએ.

ખરૂં જોતા એમ તો બધા દિવસ સરખાજ હોય છે. પણ તહેવારને દિવસે કાંઈ ખાસ ભાવના આપણા હૃદયમાં કેળવેલી હોવાથી તે દિવસોનું મહત્વ આપણને વધારે જણાય છે. અને તેની અસર પણ માનવ સમાજપર વધારે હોય છે.

દિવાળીના દિનો ઉમંગથી પસાર કરી આપણે તા. ૩જી નવેંબરના નવા વર્ષનું દ્વાર ઉઘાડશું ગત વર્ષ તરફ છેલ્લી દ્રષ્ટી નાખી લેતા પસાર થએલુ વર્ષ બહુ આશા આપનારૂં નહોતું એમ કહેવું ખોટું નહી ગણાય.

વ્યવસ્થાપકની નોંધ

દિવાળીના તહેવારોને લઇને અમારો તા. ૨જી નવેમ્બરનો અંક બંધ રહેશે અને તા. ૯મીનો અંક હવે પછી નિકલશે એની વાંચકો નોંધ લે.

આ દેશમાં દિનપર દિન આપણે માટે નવા કાયદાઓ પસાર થતાંજ જાય છે. આજ પસાર થઇ કાલ કેવી ઉગશે એવો ભય આપણા બધાના દિલમાં રહે છે. એવી જ રીતે ગત વર્ષ પસાર થયું હવે આવતું વર્ષ કેવું પસાર થશે એ પ્રશ્ન પણ આપણે વિચારવો ઘટે છે.

દિવાળીના દિવસોમાં વેપારીઓ પોતાનો ગત વર્ષનો ચોપડો મેળવી લે છે અને જમા ઉધાર પાસા મેળવી નફો ટોટો જોય છે. અને તેના ઉપર મદાર બાંધી નવા વર્ષમાં પ્રવેશે છે. પણ તે તો વેપારનો હિસાબ. પાઉન્ડ શીલીંગ પેન્સનો. આ સહેલુ છે પણ મોટું કામ તો એ કરવાનું છે કે, વર્ષ દરમ્યાન જે મતભેદ, મત્સર કે દ્વેશ અને અહંમતાથી જે કલહો કર્યા હોય અને આપણામાં તે ભાવો જેટલા બાકી રહ્યા હોય, તેનો સરવાળો બાદ બાકી કરી ચુકતે કરી નવા વર્ષમાં પ્રવેશ કરવો જોઈએ.

મતભેદોને અને અહંમતાને લઇ સમાજમાં ઘણા વેર ઝેર ઉદ્ભવે છે. અહંમતાને લીધે બીજાને માટે પ્રત્યેકના મનમાં દ્વેશ અને તુચ્છતા હોય છે. આ જો મનમાંથી કાઢી નાખવામાં આવે તો સમાજમાં શાંતી અને સુખનું રાજ્ય સ્થપાય.

આ દેશમાં અનેક દિવાળીઓ આપણે વિતાવી પણ આ નવું વર્ષ આબરૂભેર પસાર કરશું કે કેમ? એ સવાલ લગભગ બધાને મુઝવતો હશે. આપણે જો તે આબરૂભેર પસાર કરવા માંગતાં હોઇએ અને બીજી દિવાળીઓ આ દેશમાં ઉજવવા ઇચ્છતાં હોઈએ તો આપણે સંપ ને કેળવવાની અને બીજાને માટે તુચ્છતાના ભાવોને દુર કરવાની ઘણી જરૂર છે.

જ્યાં સંપ હશે ત્યાં કદી કળી પ્રવેશી નથી શકતો. નથી ત્યાં શત્રુ નુકશાન કરી શકતો. પણ કુસંપ ગમે તેવા મોટા બળવાન સમાજનો નાશ કરવાને પુરતો છે.

અહંમતા સમાજમાં શું ભાવ ભજવે છે તે વિશે વિનોબાજીના લેખમાંથી નિચેનું ટાંચણ આપવું ઠીક ગણાશે.

"આજે દુનીયામાં ત્રણ ઘણા મોટા વિચાર પ્રવાહો જોવાના મળે છે. તે ત્રણ, નાઝીવાદ સામ્યવાદ અને ત્રીજો ગાંધીજીનો વિચાર પ્રવાહ

"આમાનો એક વાદ હીંદમાં અને બે યુરોપમાં જન્મ્યા છે. સામાન્ય પણે જોઇએ તો પ્રત્યેક વાદમાં ગુણ અને દોષ બન્ને હશેજ. ગુણો તરફ દુર્લક્ષ કરવાથી તે વાદ અમર થાય છે. તેથી દરેક વાદમાં જે ગુણો છે તે જાણી લેવા જોઈએ. આ દ્રષ્ટીથી નાઝીવાદ પુરાણુ પ્રિય અભીમાન વૃત્તિપર ઉભો થયો છે.

"અમે જર્મનના લોકો શ્રેષ્ઠ છીએ. અમારા ઇતિહાસમાં ભવ્યતા છે. પરમેશ્વરે અથવા કાળાત્માએ એક મહાન કાર્ય અમને સોંપેલુ છે. અમારા મહાન ગુણોની ગાથાઓ રચવાનું અને તેનો વિસ્તાર વધારવાનું."

"આ પૂર્વ પરંપરાના પ્રેમને કારણે નાઝીવાદની ઉત્તપત્તી થઈ છે અને તેનો ગુણ ગ્રહણ કરી તેને આપણે અપનાવ્યો છે. આપણે "મરાઠા" "અમે ગુજરાતી" "અમારી સંસ્કૃતિ", "આપણા તિલક" "અમારા ગાંધી" અને આવા બીજા કેટલાક અહંમને લઈને નાઝીવાદ આજે પોતાનું ખરૂં સ્વરૂપ હીંદમાં બતાવી રહ્યો છે."

આપણી આ અહંમતાએ હીંદમાં આજે કેવા કેરો વરતાવ્યા છે તે વાંચકો જાણે છે.

આજના મંગલ પ્રભાતે પ્રાર્થના સાથે સક્રિય બની આપણે તે અહંમતાનો નાશ કરી માનવી માત્રને આદરથી જોતા થઇએ. ગાંધીદેશવાસીઓ તરીકે શોભીએ. ભારતનું નામ દિપાવીએ. ઉન્નત બનીએ. આજની એજ આપણી મંગલ કામના રહો.

કોંગ્રેસ અને ગ્રૂપ એરીયાઝ

સાઉથ આફ્રિકાની ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની પરીષદ ગયા અઠવાડીયામાં ટ્રાંસવાલમાં ભરાઇ હતી. આ પરીષદે ગ્રૂપ એરીયાઝને ખુબ સખત શબ્દોમાં વખોડી કાઢયો હતો. નેશનલીસ્ટ સરકારની નીતીનો સામનો કરવાને ફક્ત સખત શબ્દોમાં વખોડી કાઢવું પુરતુ નથી, કારણ કે સરકારની નીતી એક પ્રજાને પોતાની પિતૃભૂમીમાંથી ઉખેડી નાખી દુર કરવાની છે તેનો સામનો કરવાને સખત શબ્દો ઉપરાંત સક્રિય વિરોધ કરવો જોઇએ.

કોંગ્રેસે જો કે આ પરીષદમાં એ નક્કી કર્યું કે પરીસ્થીતી ઘણી બગડતી જાય છે ફક્ત વિરોધ કરવો પુરતો નથી. અને પરીષદે તે પણ સ્વિકાર્યું છે કે, આ ઈલાયદાપણાના ગાંડપણનો નાશ કરવો હોય અને હીંદી કોમ તરીકે આ દેશમાં પોતાની હસ્તી જાળવી રાખવી હોય તો ઉતાવળે કાંઇક પગલુ ભરવાની જરૂર ઉભી થઇ છે. આ પરીષદમાં ભેગા થએલા પ્રતિનિધિઓ સર્વાનુમતે એ નિર્ણયપર આવ્યા હતાં કે બ્લુમફન્ટીન પરીષદે જે સર્વપક્ષી ફ્રંટ સ્થાપવાની હાકલ કરી હતી તેમાં કોંગ્રેસે જોડાઈ જવું.

અભિનંદન

દિવાળીના તહેવારો અને નવા વર્ષના શુભ પ્રસંગે અમે સર્વને શુભેચ્છાઓ પાઠવીએ છીએ. ઇશ્વરના આશીષો વર્ષો. સુખ શાંતી અને આનંદનું પૃથ્વીપર રાજ્ય સ્થપાવ. એજ આજની અમારી મંગલ કામના અને પ્રાર્થના.

આ નિર્ણય ઘણો મહત્વનો છે. અને તેથી લોકોની ગેર સમજ ન થાય તે જોવું જોઇએ. આજે જે ભય હીંદી કોમ ઉપર તોળાઇ રહ્યો છે બરાબર તેવોજ ભય યુનીયનની સ્થાપનાના સમયથી આફ્રિકનો પર તોળાતો આવ્યો છે. પણ તેથી એમ વિચારવું કે, બહુમતી લઘુમતીના લાભો માટે લડે અને બન્નેને તેથી લાભ મળી રહે એ ઠીક નથી.

જાતીભેદ એ એક ઘણું જલદ ઝેર છે: જે સાઉથ આફ્રિકાની સર્વે પ્રજાના જીવનમાં પ્રવેશી ચુકય છે. એક પણ કોમ એમ કહીં શકે એમ નથી કે ઇલાયદાપણું તેઓમાં એક બીજી કોમો

વચ્ચે પ્રસરેલું નથી. આથી હીંદીઓ જયારે એમ કહે છે કે, અમે બીજાઓ સાથે ભેગા થઇ લડશું ત્યારે તેઓએ પૂરવાર કરવાની જરૂર રહે છે કે બીજાઓ જે સિદ્ધાંત માટે લડવા માંગે છે તેજ સિદ્ધાંત માટે તેઓ પણ લડવા ઇચ્છે છે. આ આપણી લડત આપણી પાસે ઘણો મોટો ત્યાગ અને બલિદાન માંગશે. જો સાઉથ આફ્રિકન ઈન્ડિયન કોંગ્રેસ ત્યાગ અને બલિદાન માટે તઇયાર છે એમ કહેતી હોય તો અમે શકય તે બધી ફ્તેહ તેને ઇચ્છીએ છીએ.

ઇલાયદાપણાની નિતી બધાને જ લાગુ પડે છે. એક કોમનો નાશ અથવા પતન એ બધી કોમના નાશ અને પતનને નોતરે છે. આજના ચાલુ બનાવો પરથી આપણે જોઇ શકીએ છીએ કે, આ દેશના મુળ વતનીઓને પોતાની માતૃભૂમીમાંજ તરછોડી કચડવામાં આવે છે અને તેવીજ સ્થીતી હીંદીઓની પણ થવામાં છે. સાઉથ આફ્રિકાના અંગ્રેજો પણ પોતાના મોભા ભર્યા સ્થાન પરથી પતીત થતાં જાય છે. ટુંકમાં આ સરકારની ઇલાયદાપણાની નિતીનો જે કોઇ વિરોધ કરે છે તે સર્વનો નાશ કરવાનો આ સરકારે માર્ગ લીધો છે. આ સત્ય હકીકતનો આપણે જો સ્વીકાર કરશું અને ભેગા મળીને ઇલાયદાપણાનો સામનો નહી કરીએ ત્યાં સુધી ઇલાયદાપણાના ગાંડપણનો નાશ નથી થવાનો.

ઇલાયદાપણા સામે કોઈ પણ એક કોમ લડત લડી શકે એવો આ સવાલ નથી. આફ્રિકનોની વિશાળ વસ્તી હોવા છતાં તે પણ માને છે કે તેને માટે એકલે હાથે આ ગાંડપણનો સામનો કરવો અને તેમાં ફતેહ થવું ઘણું અઘરૂં છે. તેમજ તેને ઘણા બલીદાનો આપવા પડશે અને સ્ત્રી બાળકોને ઘણા દુઃખો સહન કરવા પડશે.

ઇલાયદાપણું જાતેજ દુઃખકર છે. આથી એમ પુરવાર થાય છે કે, એ અનિષ્ટ સામે લડવું એ માનવ જાતની ફરજ છે. ઈલાયદાપણા સામે લડત લડવી એ ફકત રાજદ્વારી ક્ષેત્રમાંજ જરૂરી નથી પણ માનવના જન્મ સિદ્ધ હકક માટે લડવાની જરૂર છે. આ શિવાય બીજો રસ્તો અમે જોતા નથી.

હવે સાઉથ આફ્રિકન કોંગ્રેસે એક યુનાઇટેડ ફ્રંટ સ્થાપવાનું નકકી કર્યું છે. અને સંગઠણ કરવા માટે બધા સાઉથ આફ્રિકનોને અપીલ કરતાં તે જણાવે છે કે 'આ એક એવા સમાજ તરફ જવાનો માર્ગ છે કે, જેમાં બધા સમાન હકક થી ઉભા રહેશે." આમ થશે તો પ્રત્યેક સમુહને પોતાની કેટલીક રીત ભાતો બદલવી પડશે. સાઉથ આફ્રિકન ઈન્ડિયન કોંગ્રેસના આ નિર્ણયનો જો એમ અર્થ થતો હોય કે હીંદીઓ સાઉથ આફ્રિકનો સાથે ભેગા થઇ લડવા તઇયાર છે તો તેઓ લઘુમતી હોવાથી તેઓનો નાશ થશે એ ડર તેઓએ રાખવાની કશી જરૂર નહી રહે. આજના સંજોગોમાં સૌથી સારૂં એ છે કે, આ નિર્ણયનો તુરત અમલ કરતાં થઇ જવું.

અમે એમ માનીએ છીએ કે હીંદી કોમમાં જેઓ એ સમજતાં થયા છે કે, સાઉથ આફ્રિકનોના હાથમાંજ આ જાતીભેદના સવાલની ચાવી છે તેમના વતી તેઓ બોલે છે. અમે ઈચ્છીએ છીએ કે, અમે એમ કહી શકીએ કે કોંગ્રેસ સાઉથ આફ્રિકાના હીંદીઓની બહુમતીનો અવાજ સંભળાવે છે. આ તકનો લાભ લઈ અમે કોંગ્રેસને જણાવવા ઇચ્છીએ છીએ કે, તે પોતાનું વર્તન બરાબર તપાસી જાય અને કોંગ્રેસમાં પણ જે રાજદ્વારી મત ભેદોને લઇ ભાગલાઓ પડયા છે તેને ફરી સાંધી દે જેથી તે આ કાર્યમાં અડચણ કરતાં ન બને. આમ થશે તો કોંગ્રેસનો વિસ્તાર બ્હોળો થશે અને તે વધુ સત્તાથી બોલી શકશે તેમજ તે જે કાર્ય ઉપાડવા ઇચ્છે છે તેમાં કોમનો તેને વધુ સાથ મળશે.

ઈન્ડિયન ઓપિનિયન

ફીનીક્સ સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓની મીટીંગ તા. ૧૨-૧૦-૫૬ના ડરબનમાં મળી હતી. તેમાં બધા જ ટ્રસ્ટીઓ હાજર હતાં. તેમાં 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' ઉપર મુખત્વે ચર્ચા કરવામાં આવી હતી. બહુમતે ટ્રસ્ટીઓએ 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' ચાલુ રાખવાનો નિર્ણય કર્યો હતો, અને તે નિર્ણયને માન આપી શ્રીમતી સુશીલા ગાંધીએ 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' ચાલુ રાખવાનું સ્વીકાર્યું છે.

આથી આ પત્રના ગ્રાહકો ૧૯૫૬ના જેઓના લવાજમો હજી નથી ભરાયા તેઓ તે તુરત ભરી દે અને વર્ષ સમાપ્ત થતાં નવા વર્ષના લવાજમો નો આંકડો મળતાજ પોતાના લવાજમો ભરી દઇ આ પત્ર ચલાવવામાં મદદ કરે એવી આશા સાથે અમે વિનતી કરીએ છીએ.

વ્યવસ્થાપક
'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'.

સાઉથ આફ્રિકાના સમાજમાં સડો પેઠો છે

જોહાનીસબર્ગના બિશપ રીવ્હે ચર્ચના મીનીસ્ટરોની એક મીટીંગમાં બોલતા જણાવ્યું કે,

"સાઉથ આફ્રિકાના સમાજમા સડો પેઠો છે અને ચોખ્ખુ જણાઇ આવે છે કે, સમસ્ત વસ્તીના પ્રત્યેક સમુહનું વર્તન નીચુ ઉતરતું જાય છે.

"આજે સાઉથ આફ્રિકામાં જે પરીસ્થીતી ઉભી થઇ છે તેનું કારણ ચર્ચો છે. કારણ ચર્ચો બાયબલને અનુસરતા નથી. આથી ચર્ચોની ફરજ છે કે સૌથી પહેલા ઉન્નત થવા માટે પોતેજ પહેલું પગથીયું ચઢવું જોઇએ.

વધુમાં તેમ્ણે જણાવ્યું કે "પહેલા પગથીયા તરીકે, ગોરાઓએ બીન-ગોરાઓ સાથે એક ચર્ચમાં ભેગા થઇ પ્રાર્થના કરવી જોઇએ.

"આજે જે ઇલાયદાપણાની નીતી અમલમાં મુકાઇ રહી છે તે ફકત-ગમે તેને ભોગે પણ ગોરી સર્વોપરીતા કાયમ રાખવા માટે છે.

"નાગરીક તરીકે આ દેશની મિશ્ર પ્રજાના સવાલોનો ઉકેલ કેવી રીતે લાવવો તેને માટે ભિન્ન મતો આપણે ધરાવી શકીએ છીએ, પણ ચર્ચોના સભ્યો તરીકે, આપણે આજના આ કચડનારા કાયદાઓ કે જે આપણા સાથીઓને તુચ્છ સમજી ધુત્કારે છે અને માનવ તરીકે તેને જોવાને તઇયાર નથી તે સામે મૌન ધારણા કરી ન શકીએ. આથી તેઓના મનમાં ફકત કાયદાઓ ઘડનાર સામે જ નહી પણ બધી ગોરી ચામડી ધરાવનાર સામે તિરસ્કાર અને અણગમાનો ભાવ કેળવાશે."

લાલ પડોશીને નહેરૂની ચેતવણી

હિંદના વાતાવરણે એક નવુ વલણ લીધુ છે કે જે આજ પહેલા નહોતું. લેવાયું હીંદના વડા પ્રધાન પંડીત નહેરૂએ જો કે હંમેશા જાહેર કર્યું છે કે મોસ્કોનો માર્ગ એ આપણો માર્ગ નથી. પણ ગયા અઠવાડીએ તેઓએ મોસ્કોના કોમ્યુનીસ્ટોને પણ ચેતવણી આપી છે કે, હીંદ આંતરીક કલહ અને તિરસ્કારની ભાવનાને નથી સ્વીકારવા ઇચ્છતું.

રશીયાએ સ્ટેલીનને ઇશ્વર બનાવ્યો અને તેના મરણ બાદ હવે તેને સેતાન દેશદ્રોહી કહેવામાં આવે છે આ ખોટા માર્ગ ગ્રહણ કરવાનું રૂપ છે.

સમાનતા નથી

નહેરૂએ પોતાના પક્ષને ઉદ્દેશતા કહ્યું કે રશીયામાં સમાનતાના કશા ચિન્હો જણાયા નથી.

હીંદને આશા હતી કે, કોમ્યુનીસ્ટનું વર્તન તેની તરફ સારૂ રહેશે, તે આશાને ધકકો લાગ્યો છે જયારે બર્મીના એક ખુણામાં "લાલ ચીને" પંજો માર્યો છે.

બર્મા શીવાયપણ લાલ ચીનની નેપાલ તરફની વર્તણુકને લઇને પણ હીંદને તેની શુભેચ્છાપર શંકા લાવવાને પુરતુ કારણ મળ્યું છે. હીંદ વિચાર કરે છે કે, નેપાલને લાલ ચિન કાંઈ પણ સરત વગર ૪૦૦૦૦૦૦ પાઉન્ડ આપવા ઇચ્છે છે એમાં શું હેતું છે?

છેલ્લુ કારણ આ ચેતવણી આપવા માટેનું છે તે એ કે, પશ્ચીમ સાથે હીંદને ગાઢ સંબંધ બંધાયો છે એટલે લાલ ચીન જે કાંઇ કરે તે શાંતીથી સહન કરવું ઉચ્ચીત નથી.

હીંદ જેમ પશ્ચીમને તેના ખોટા કાર્યો માટે વગર સંકોચે જણાવતું હતું તેમ હવે રશીયા અને ચીનને પણ જણાવશે અને તેને તે સાંભળવું પડશે.

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address: "SWEETMEATS"

TRY US FOR OUR DIWALI SWEETMEATS

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

* * * *

આખો દિવસ વેજીટેરીઅન ભોજન મળી શકશે.

* * * *

લગ્ન પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

* * * *

હોલ શુભ પ્રસંગે ભાડે મળી શકશે.

* * * *

બોર્ડીંગ અને લોજીંગની સગવડ

કાયમી ઓર્ડરોને ખાસ પસંદગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને વધુ પસંદગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તો માત્ર પુરૂષ વર્ગનેજ લેવામા આવશે. ઓરડાઓમાં નવું અને આધુનિક ઢબનું ફરનીચર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અગર તો દેશમાંથી આવના ઉતારૂઓ માટે કુટુમ્બને રહેવા માટે રહેવાની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

* * * *

અમે દેશી સેવરધની સોપારી સેકેલી, અને કાચી તેમજ ધાણાની દાળ, ખારેક, પિસ્તા, અને ચારોલી, વિગેરે રાખીએ છીએ.

* * * *

ઘરનું આથેલું અથાણું અને સારી જાતના પાપડ હંમેશાં તઈયાર હોય છે.

* * * *

ઓર્ડરથી શિખંડ અને દુધપાક બનાવી આપવામાં આવશે.

ભાવ માટે જુઓ અમારૂ લીસ્ટ →

દિવાળીના શુભ પ્રસંગે તમારા મીત્રોના મોઢા મીઠા કરાવા

જેઠાલાલ મીઠાઇ હાઉસ

ઘીની મીઠાઈ નંબર ૧

પોરબંદરી મોળા દુધનો માવો શી. ૧૦-૦ રતલ
પોરબંદરી મોળી ખાજલી શી. ૭-૦ રતલ
ખંભાતની સુતરફેણી લીલી, સફેદ, ગુલાબી કેસરી, શી. ૬-૦ રતલ
પોરબંદરી મીઠા સાટા શી. ૬-૦ રતલ
સુરતી માવા બરફી શી. ૬-૦ રતલ
સુરતની કેસરી માવા બરફી શી. ૬-૦ રતલ
સુરતની પીસ્તા માવા બરફી શી. ૬-૦ રતલ
સુરતની બદામી માવા બરફી શી. ૬-૦ રતલ
સુરતની માવા ઘારી શી. ૬-૦ રતલ
સુરતની પીસ્તા ઘારી શી. ૬-૦ રતલ
સુરતની બદામની માવા ઘારી શી. ૬-૦ રતલ
ભાણવડીયા માવા પેંડા શી. ૫-૦ રતલ
ભાણવડીયા ફરારીયા પેંડા શી. ૫-૦ રતલ
ભાણવડીયા કેસરી માવા પેંડા શી. ૬-૦ રતલ
ભાણવડીયા બદામી માવા પેંડા શી. ૬-૦ રતલ
ભાણવડીયા પીસ્તા માવા પેંડા શી. ૬-૦ રતલ
મુંબઇ બદામી લીલો હલવો શી. ૬-૦ રતલ
મુંબઇ પીસ્તાનો લીલો હલવો શી. ૬-૦ રતલ
મુંબઇ ચારોલી લીલો હલવો શી. ૬-૦ રતલ
કાઠીઆવાડી માવા મોહનથાળ શી. ૫-૦ રતલ
જામનગરી મેસુર શી. ૫-૦ રતલ
માવાના ઘુઘરા ... શી. ૫-૦ રતલ
ચણાનો મગજ ... શી. ૪-૦ રતલ
બુન્દીના લાડુ સ્પેશીલ શી. ૩-૦ રતલ
નાન ખટાઇ ... ... શી. ૩ ૦ રતલ
ચુરમાં લાડુ ... ... શી. ૩-૦ રતલ
ગુલાબ જાંબુ માવાના શી. ૪-૦ રતલ
ગુલાબ-જાંબુ સાદા શી. ૨-૬ રતલ
કોપરાપાક કેસરી લીલો વીગેરે શી. ૨-૬ રતલ,
દંહી થરા મોળા ... શી. ૪-૦ રતલ
દંહી થરા મીઠા ... શી. ૨-૦ રતલ
પતાસા ... ... શી. ૧-૬ રતલ
દિવાળી મીકસ મીઠાઇ નંબર ૧ શી. ૫-૦ રતલ
દિવાળી મીકસ મીઠાઇ નંબર ૨ શી. ૪-૦ રતલ

— ફરસાણ —

કાજુ સ્પેશીઅલ શી. ૬-૬ રતલ
રાજવંશી દેશી પૌંવાનો ચેવડો શી. ૬-૦ રતલ
દેશી મમરા મસાલાવાળા શી. ૫-૦ રતલ
સુરતી ભુસુ મીકશ શી. ૪-૦ રતલ
ભાવનગરના ફાફડીયા ગાંઠીયા શી. ૩-૦ રતલ
ભાવનગરી સ્ટાર બ્રેન્ડ ગાંઠીયા શી. ૩-૦ રતલ
ભાવનગર તીખા ગાંઠીયા શી. ૩-૦ રતલ
તીખી મસાલા બુન્દી શી. ૩-૦ રતલ
ઝીણી ચણાના લોટની સેવ શી. ૨-૬ રતલ
મટર, ફલ્લી, દાળ, શકકરપારા શી. ૨-૦ રતલ

— પોપડ —

અડદના મોટા ૧૦૦, નંગના મસાલાવાળા શી. ૧૨-૦
અડદના નાના ૧૦૦, નંગના મસાલાવાળા શી. ૧૦-૦

પોસ્ટેજ : <u>ચેતવણી</u>
સાઉથ રોડેશીયા ૯ પેની રતલે.
નોર્થ રોડેશીયા શી. ૧-૦ રતલે.
સાઉથ આફ્રીકા ૩ પેની રતલે.

રોડેશીઆના ઓર્ડરો તા. ૨૦-૧૦-૫૬ પહેલા મળવા જોઇએ, જેથી પોસ્ટમાં વેળાસર મળે. ઓર્ડર મોડા મળશે તો પણ પોસ્ટ કરશું, પણ વખતસર મળે તેની ગરંટી નહિ. પોસ્ટ થઈ ગયા પછી ગુમ થાય તો પણ અમારી જવાબદારી નહિ રહે.

ટ્રાંસવાલના ઓર્ડરો તા. ૨૫-૧૦-૫૬ પોસ્ટ સુધી થવા જોઇએ તેથી ઓર્ડર તે પહેલા મોકલો.

ઓરડર સાથે પૈસા મોકલવા વિનંતી છે

સી. ઓ. ડી. ઓર્ડર સ્વીકારશું નહિ.

<u>અમારૂં નવું સરનામુ :</u>

ફોન : ૨૭૭૮૦ — પી. ઓ. બોકસ ૨૦૪૩ — ટેલીગ્રેમ્સ: સ્વીટમીટસ

૮૬ કવીન સ્ટ્રીટ, — ડરબન.

ચુંટણીમાં 'ન્યુયોર્ક ટાઈમ્સ'નો આઈઝન હોવરને સાથ

અમેરીકામાં ફરી જે નવી ચુંટણી થવાની છે તેમાં 'ન્યુ યોર્ક ટાઇમ્સ' આઇઝન હોવરને સાથ આપી રહ્યું છે. સાથ આપવાના કારણોમાં તે પત્રે પોતાના તંત્રી લેખમાં બે કારણો જણાવ્યા છે.

તંત્રી લેખમાં પહેલુ કારણ જણાવતાં તે પત્ર લખે છે કે, "નીરાશાજનક હોવા છતાં પણ આઇઝન હોવરની પ્રમુખ તરીકેની કારકીર્દીમાં આપણા દેશના ભલા માટે કરેલી ઘણી એવી બીનાઓ છે કે જે અમને તેમને સાથ આપવા પ્રેરે છે.

"બીજુ કારણ છેલ્લા વીસ વરસથી રીપબ્લીકન પાર્ટી રાજદ્વારી ક્ષેત્રમાંથી દુર થઇ ગઇ હોવાથી તે પક્ષને વધુ એક તક આપવાનો પણ અમારો હેતુ છે."

પ્રેસ સંસ્થાએ જાહેર કર્યું છે કે, અમેરીકાના રોજીંદાં વર્તમાન પત્રોમાંથી ૫૯-૫ ટકા આયઝન હોવરને સાથ આપી રહ્યા છે. ૧૭-૨ ટકા ડેમોક્રેટીક પક્ષના સ્ટીવનસનને સાથ આપે છે, ૨૩-૩ ટકાએ હજી આ બારામાં મૌન ધારણ કર્યું છે.

મી. સ્ટીવનસનના બારામાં ટાઇમ્સ પોતાના અગ્રલેખમાં જણાવે છે કે, "૧૯૫૨માં ચુંટણી જંગ જીતવાને મી. સ્ટીવનસને જે પ્રયાસો કર્યા હતાં તેના કરતાં વધુ બળથી આ વખતે તેઓ લડે છે. પણ તેમ છતાં તેઓનો પ્રયાસ મર્યાદીત છે. એમના ભાષણો ઘણા ઉચ્ચ ભૂમીકાના છે. ૧૯૫૨માં અમે કહ્યું હતું કે, તેઓજ સૌથી વધુ યોગ્ય ઉમેદવાર છે. છેલ્લા ઓગસ્ટમાં ડેમોક્રેટીક પક્ષની પરીષદ ભરાઇ હતી ત્યારે પણ અમે અમારા એ મતને વળગીને જાહેર કર્યું હતું. અને આજે પણ અમારો એજ મત છે.

"આપણા બાળકો ભુકે મરશે...."

"સરકારે નકકી કર્યું છે કે, માનવ તરીકેનું નહીં પણ કામ કરનાર પશુના જેવું અમારી તરફ વલણ બતાવવું."

પ્રધાન ફરવુડે ૧૯૫૭થી આફ્રિકન સ્ત્રીઓએ ટેકસ ભરવો એમ જે હાલમાં કહ્યું છે તેનો જવાબ આપતાં ઉપલા વાકયો શ્રીમતી એલીઝાબેથ મોટીંગો કે જેઓ ટ્રાંસવાલ આફ્રિકન કોંગ્રેસના એક સ્ત્રી નેતા છે તેઓએ ઉચાર્યાં હતા.

વધુમાં તેઓએ જણાવ્યું કે, "સ્ત્રીઓને પાસ ન સ્વીકારવાની મારી સલાહ છે કારણ આજે જે જુલ્મો અને હેરાન ગતીઓ આપણા પુરૂષો ભોગવે છે તે આપણને જો તે સ્વિકારશું તો ભોગવવી પડશે."

"ઉચ્ચું જીવન ધોરણ અને કમાણી જુજ ને લઇને આફ્રિકન આજે પોતાના કુટુંબનો માંડ માંડ નિર્વાહ કરી શકે છે. ત્યા બાળકોના શિક્ષણનો સવાલ જ કયાં રહે છે. ઘણા દાખલાઓમાં સ્ત્રીઓને પણ નોકરી કરવી પડે છે અને છતાં તેઓ કુટુંબનું પોશણ બરાબર નથી કરી શકતાં.

"આજે પ્રધાન ફરવુડ સ્ત્રીઓપર ટેકસ નાખવાની વાતો કરી અમારા ખીસામાંની છેલ્લી પેનીપર નજર દોડાવે છે. અને અમારા બાળકોને તેથી ભુખમરાના ભોગ બનવું પડશે."

સુખડનો વેપાર

હિંદમાં સુખડનો ઉપયોગ હજારો વર્ષોથી થતો આવ્યો છે. ભગવાન કૌટિલ્યના વખતમાં પણ પુજા પાઠ અને સૌંદર્ય વૃદ્ધિના સાધન તરીકે ચંદનનો ઉપયોગ થતો એવો ઉલ્લેખ પુરાણોમાં છે. પૃથ્વી પર ભારત શીવાય બીજે કયાંય સુખડ થતું નથી. બીજે ઠેકાણે જે સુખડ વાવવામાં આવે છે તેમાં સુવાસ નથી હોતી.

ચંદનનું વૃક્ષ ૪૦ ફીટ લાંબુ થાય છે. તેની વિશેષતા એ છે કે તે એકલા ઉગી ફાલી ફુલી શકતાં જ નથી. એની આસપાસ "બેટના" નામની વેલોને ઉગાડવી પડે છે. આ વેલો કાંટા વાળી હોય છે. કહેવાય છે કે આ વાડ ન હોય તો ચંદનને સુવાસ નથી મળતી. જો કે વેલમાં સુવાસ મુદલ નથી હોતી.

મદ્રાસ, મયસોર અને મુંબઇમાં ૯૦ ટકા સુખડ થાય છે. અને બાકીના ૧૦ ટકા મુંબઇ પ્રાંતમાં. સૌથી મુખ્ય પેદાશ મયસોરમાં થાય છે.

પહેલા આપણો માલ પરદેશમાં જતો અને તેઓ તેલ કાઢી હીંદને પાછું વેંચતાં. ૧૯૨૬માં મયસોર રાજ્યે તેલનું કારખાનું કાઢયું અને સુખડનો વેપાર રાજ્ય હસ્તક રાખ્યો.

દર વરસે ૪૦૦૦ ટન સુખડ હીંદમાં થાય છે. તેમાંથી ૨૪૦૦ ટન મયસોરમાં થાય છે. ૧ ટન લાકડાનો ભાવ ૨૦૦૦થી ૩૦૦૦ સુધી મળે છે. ૨૫ રતલ તેલના ડબ્બાનો ભાવ હજાર રૂપીયા હોય છે.

ગાંધી જયંતી સપ્તાહ

શ્રી માર્સતર મેન્સન રામજી મંદિર, જોહાનીસબર્ગના આસરા હેઠળ પુ. બાપુજીની ૮૮મી જયંતી નિમિત્તે તા. ૩-૧૦-૫૬થી તા. ૧૦-૧૦-૫૬ સુધી ગાંધી હોલમાં બાપુ જ્ઞાન યજ્ઞનો કાર્યક્રમ યોજાયો હતો. જેમાં આશ્રમની સાંજની પ્રાર્થના થયા બાદ દરરોજ જુદા જુદા વિષયો જેવા કે બાપુજીની જીવન ઝરમર, એમની વિચાર સરણી અને કાર્યક્ષેત્ર, ખાસિયતો, વિવિધ રચનાત્મક પ્રવૃત્તિઓ, એમના સિદ્ધાંતો, પાવન પ્રસંગો તથા બેનોને સોનેરી શિખામણ વગેરેનું વાચન પ્રવચન થયું હતું. છેલ્લા દિવસે પુજ્ય બાપુજીના સ્મારક રૂપે, પ્રગટ થતું અને હીંદી જનતાને પ્રેરણા અને માર્ગદર્શન આપતું પત્ર 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'ને વધુને વધુ વિકસાવવા તથા તેનો પ્રચાર કરવા તથા દરેક હીંદીએ તેના ગ્રાહક થઇ જવા દર્દભરી વિનંતી કરવામાં આવી હતી તા. ૧૧-થી ૧૪ સુધી નવરાત્રી ઉત્સવ નિમિત્તે બેનોના ગરબાનો કાર્યક્રમ યોજાયો હતો તેમાં મોટા ભાગની બેનોએ સારો ભાગ લીધો હતો.

ભારતમાં લોકશાહી પ્રયોગ

રાજકોટ, તા. ૧૩: બ્રિટનના ભૂતપુર્વ વડા પ્રધાન અર્લ એટલીએ આજે અહીં જાહેર રીતે અપાયેલા માનપત્રના જવાબમાં જણાવ્યું હતું: "એશીયા અને આફ્રિકામાં લોકશાહીને વ્યાપક બનતી જોઇને મને ખરેખર ખુબજ આનંદ થાય છે."

શ્રી એટલીએ કહ્યું હતું: "હું તો હવે ઘરડો અને ખખડી ગયેલો રાજનીતીજ્ઞ છું. દુનીયાના ઘણા ભાગોમાં લોકશાહીના ભાવિ વિષે શંકા સેવાઇ રહી છે ત્યારે મારૂ ચિત્ત એશીયા તરફ અને ખાસ કરીને ભારત તરફ વળે છે. ભારતની અંદર લોકશાહીની બાબતમાં મહાન પ્રયોગ થઇ રહ્યો છે. જે જગતનાં ઘણા રાષ્ટ્રો ભારે રસપુર્વક નિહાળી રહ્યાં છે. આજે ભારત દુનીયા ભરની પરિષદોમાં આગેવાની ભર્યો ભાગ ભજવી રહ્યું છે. આજે વિશ્વ પરિષદોમાં ભારતનું સ્થાન ઘણું ઉંચું છે.

અર્લ એટલીએ વધુમાં જણાવ્યું હતું કે રાષ્ટ્રોએ આજે એકબીજા પાસેથી ઘણું શીખવાનું છે. તેમણે તાળીઓના ગડગડાટની વચ્ચે મહાત્મા ગાંધીજીની પ્રભાવશાળી નેતાગીરીનો નિર્દેશ કર્યો હતો અને ગાંધીજીની બ્રીટન ખાતેની મુલાકાતની યાદ તાજી કરી હતી.

હું, ઈ. ઓ. કહું છું

કરસનદાસ કાલીદાસ પ્રજાપતિ—જો'બર્ગ.

અરર હીંદી જનો, તું જ સંગે મુજ ભાગ્ય કેવા,
જ્યાં લૂંટાઇ છે લક્ષ્મી, ત્યાં મુજ હાલ કેવા!
બાપુનું પ્યારૂં એવું હું, આજ પડતુ ભાંગી!
અરર, કોઇ ન જોતું, રે! હું કેવું કમભાગી!
મુજ કાર્ય તમે જુઓ, ભલે દોષ દો આત્મશ્લાઘા,
'હું વિણ કોણ લડશે? એ મુજને દો કહેવા,
તમ પોકારો હું, જુઓ જાહેરમાં લાવું છું,
તમ સંદેશો હું, જુઓ, વિશ્વમાં પહોંચાડું છું.
નથી કદર તમને મુજની, એજ આશ્ચર્ય છે!
નથી કદર તમને મુ જ ની, એજ આશ્ચર્ય છે!
નથી તમને પરવા, એ શું રે, સૂચવે છે?
શાને આટલી ઉદાસીનતા? હું કમભાગી કેવું રે!
જ્યાં વસે હીંદીઓ! છે જ્યાં અઢળક નાણું રે!
(પણ અહા! તે ખરચાઇ છે; આડે માર્ગે રે!
ને તુજ માટે, મેં આ સૌ વિમુખ થાય છે)
પૌંડ એક ને દસ, છે ફકત મુજ માટે,
ન કહે જો, તમે સૌ, નથી એટલું અમ પાસે!
જાણું છું, તમે સૌ છો, દયાળુ ને દાની.
પણ વાત રહી જાય છે આ આળસ માંહી.
એમ ન ચાલે, કહું છું તેથી, "ઉઠો, જાગો
તમ કાજે, કમર કસી, મુજને સાથ દો."

હંમેશ કરતાં આજે બધાના હૃદયમાં આપવાના આનંદની લાગણી વધારે દેખાય છે. દુશ્મનને આપવાની સારામાં સારી વસ્તુ તે ક્ષમા ભાવ, મીત્રને માટે પ્રેમ, તમારા બાળકો-માટે સાચો રાહ, પિતા માટે ગર્વ અને માન, માતા અભીમાન લઇ શકે તેવું આચરણ, તમારે પોતાને માટે આદર, અને બધા મનુષ્ય માટે દયા અને ધર્માંદા.

— ત્યારે —

તમારા વહાલા પ્રિયજન માટે શું ?

તેમના ભલા માટે તેઓની આફતમાં મદદગાર થાય તેવી

ન્યુ ઈન્ડીયાની જીન્દગીના વીમાની પોલીસી

એ એક ખરેખર સાચી ભેટ છે.

ઉપલો વીમો લઇ તમારા વહાલાઓને તમો આનંદ આપી શકો છો, અને અમો તમારી સેવા કરી આનંદ લઇ શકીએ છીએ.

વીમા બાબતની સાચી સલાહ અમારી પાસેથી મેળવો.

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડીયા ઈન્સ્યુરન્સ કું. લી.

મુખ્ય ઓફીસરો

રૂસ્તમજી (પી.ટી.) લીમીટેડ

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

Telephone : 20951

177 Grey Street DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

ટેલીફોન : ૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ ડરબન.

ભગત્સ વેજીટેરીયન લાઉંજ

(પ્રોપ્રાયટર : જી. એલ. ભગત)

ઘીની મીઠાઈઓના સ્પેશ્યલીસ્ટ

મેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અમે મીઠાઇઓ પુરી પાડીએ છીએ.

સમાચાર સંગ્રહ

(અમારા ખબરપત્રી તરફથી)

—અમેરીકન નીગ્રો શ્રીમતી એલથા ગીબ્સન કેનેડાના ટેનીસ ટુરનામેન્ટના "ઓફરી" જીત્યા છે. યુનાઇટેડ સ્ટેટસ માં ઉપલા વર્ગમાં રંગભેદ નાશ પામ્યો હોવાથી ગીબ્સન બ્રીટીશ, અને યુ. એસ. ચેમ્પયનશીપ સુધી આ વરસે પહોંચ્યા હતાં તેઓ ટેનીસ રમવાનું રસ્તાઓમાં દિવાલો પર બોલ નાખી રમવામાંથી શીખ્યા હતાં.

—નાણા પ્રધાન શ્રી કૃષ્ણમાચારી એ પોતાના ભાષણમાં જણાવ્યું હતું કે, કાપડો ભાવ તાત્કાલીક ઉતારવામાં નહીં આવે તો સરકાર તેના પર અંકુશ મુકશે અને અંતે રાજ્ય હસ્તક કાપડ ઉદ્યોગ લઇ લેતા સંકોચાશે નહીં

—દુનીયામાં સૌથી પ્રથમ કાસાનું મકાન ન્યુયોર્કમાં બંધાઇ રહ્યું છે. જેને "હાઉસ ઓફ સાગ્રેમ" નામ આપવામાં આવ્યું છે.

—મુખ્ય ન્યાયાધીશ અમીન અહમદ અને ન્યાયાધીશ અબુદર રહેમાન જેઓ પાકીસ્તાનના જજો છે તેઓ અમેરીકા ને પ્રવાસે ગયા છે. વોશીંગ્ટનની હાવર્ડ યુનીવરસીટીની તેઓએ મુલાકાત લીધી હતી—અમેરીકાના ચિફ જસ્ટીસે પાકીસ્તાનના ચિફ જસ્ટીસને કોર્ટ શરૂ થાય ત્યારે ન્યાયાધીશની બેંચપર આવી બેસવાનું આમંત્રણ આપ્યું છે.

—ગુજરાત પ્રદેશ કોંગ્રેસ સમિતિના હાલના ૭૦ વર્ષના પ્રમુખ શ્રી કનૈયાલાલ નાનાભાઇ દેસાઇ પોતાની નાદુરસ્ત તબિયતને કારણે નિવૃત્તિ લેવા માગતા હોઇ તેમને સ્થાને નવા પ્રમુખની વરણી કરવા માટે ગુજરાત પ્રદેશ સમિતિની ૨૮મી ઓકટોબરે મળનારી બેઠકમાં શ્રી મગનભાઈ શંકરભાઇ પટેલ પ્રમુખ તરી ચુટાશે એવા વકી છે. ૧૯૪૬માં સરદાર વલ્લભભાઇ પટેલે ગુજરાત પ્રદેશ કોંગ્રેસ સમિતિના પ્રમુખપદ તરીકેનો હોદ્દો છોડયો ત્યારથી આજ સુધી તેઓ એ સ્થાન સંભાળી રહ્યા છે. સમિતિના ઉપ-પ્રમુખ શ્રી ભોગીલાલ લાલાએ દ્વિભાષી રાજ્ય રચનાના વિરોધમાં રાજીનામું આપ્યું હોવાથી એમની જગાએ નવા ઉપ-પ્રમુખની તેમજ અન્ય પદાધિકારીઓની ચુંટણી પણ આ સભામાં થશે. આગામી સામાન્ય ચુંટણીઓ અંગે પણ વિચારણા થશે.

—બસિવાર જેટલા બેકુનોની એક ટુકડી દ્વિભાષી રાજ્યની તરફેણનાં દ્વિભાષી રાજ્ય અમર રહો, ગુંજરાતી-મરાઠી ભાઇ ભાઇ વિગેરે સુત્રો પોકારતી અમદાવાદ શહેરમાં પ્રવેશી ત્યારે મહાગુજરાતવાળાઓએ તેનો પીછો પકડી "મહાગુજરાત ઝીંદાબાદ"નાં સુત્રો પોકાર્યા હતાં અને તેમનાં કપડાં ફાડી નાખ્યાં હતાં, તેમના પર જોડા ફેંકયા હતા અને મારપણ માર્યો હતો. હથિયારબંધ પોલીસ દ્વિભાષી અંગેની સમજુતી મેળવવા આવેલી આ ટુકડી ને કોંગ્રેસ ભુવન સુધી લઇ ગઇ હતી.

—મુંબઇ ધારાસભાના કોંગ્રેસ પક્ષના નેતા તરીકે તેમજ નવા વિશાળ મુંબઇ રાજ્યના મુખ્ય પ્રધાન તરીકે હાલના સ્થાનિક સ્વરાજ ખાતાના પ્રધાન શ્રી યશવંતરાવ ચવાનની વરણી થઇ છે. આજે મળેલી પક્ષની સભામાં શ્રી મોરારજી દેસાઇનું નામ સુચવાયું હતું, તે પછી શ્રી હીરેના નામની દરખાસ્ત રજુ થઇ એટલે શ્રી મોરારજીભાઇએ હરીફાઇમાંથી ખસી જવાનું ઉચિત માનીને પોતાનું નામ પાછું ખેંચી લીધું હતું. શ્રી હીરે અને ચવાન વચ્ચે હરીફાઇ થઇ હતી. શ્રી હીરેને ૧૧૧ અને શ્રી ચવાનને ૩૩૩ મત મળતાં શ્રી ચવાન ચુંટાયેલા જાહેર થયા હતા.

—મુંબઇ ધારાસભાના કોંગ્રેસ પક્ષના નેતા તરીકે શ્રી ચવાણની વરણી અંગે પુછાયેલા એક પ્રશ્નના જવાબમાં શ્રી મોરારજીભાઇએ જણાવ્યું હતું કે મને એથી આનંદ છે. મેં મારા સિદ્ધાંતોનો ભોગ આપ્યો નથી. માણુસ પોતાના સિદ્ધાંતોની જાળવણી કરી શકે છે, ત્યારે તેને સ્વાભાવિક રીતેજ આનંદ થાય છે. આજની ચુંટણી સભામાં મેં જે નિર્ણય લીધો છે તે સિવાય બીજો કોઇ નિર્ણય લેવાનું મારે માટે શકય જ નહોતું.

—૧૮મીથી શરૂ થનારા પાકીસ્તાનના વડા પ્રધાન સુહરાવર્દીના ચીનની પાંચ દીવસની મુલાકાત માટેના કાર્યક્રમની સત્તાવાર જાહેરાત પરથી જાણવા મળે છે કે પાકીસ્તાનના વિદેશ મંત્રી શ્રી ફિરોઝખાન નૂન જેઓનું ગઇ કાલ સુધી સુહરાવર્દી સાથે ચીન જવાનું નિશ્ચિત હતું તેમને પડતા મુકવામાં આવ્યા છે; આ પરથી એવું માનવાને કારણ મળે છે કે વિદેશી બાબતોને લગતા ખાતા પર સુહરાવર્દી હવે પોતાનું ધ્યાન કેન્દ્રિત કરશે. સુહરાવર્દી સાથે ચીનની મુલાકાત પ્રવાસમાં જનારાઓમાં વિદેશ મંત્રી એમ. એ. બેગ, વિદેશખાતાના બે અન્ય અમલદારો, પાકીસ્તાનની ઔદ્યોગિક વીકાસ કોરપોરેશનના મંત્રી ગુલામ ફારૂકનો સમાવેશ થાય છે. વિદેશ પ્રધાન ફિરોઝખાન નૂનનાં પત્ની બેગમ નૂન પણ આ પ્રવાસમાં જશે.

—૧૭મી નવેંબરથી મોરારજી દેસાઇ દીલ્હીની મધ્યસ્થ સરકારના મોટા ઉદ્યોગો, તથા વ્યાપાર ખાતાના પ્રધાન તરીકેનો હોદ્દો સંભાળશે.

—બિહારમાં દુમકામાં દુર્ગપુજાનું સરઘસ જતું હતું તેની પર મુસ્લીમોએ લાઠીથી અને છરીથી હલ્લો કર્યો તેને પરિણામે પોલીસે ગોળીબાર કર્યો. એને લીધે ૫ માણુસો માર્યા ગયા છે, અને દશને ઇજા થઇ છે.

—દિલ્હીમાં જમના નદીમાં, ભયાનક પૂર આવ્યું, ને પાણી દીલ્હી શહેરમાં પ્રસરી ગયું. આથી લોકો ઘરબાર છોડીને ભાગ્યા.

—બંગાળામાં નદીઓમાં પુર આવ્યું તેને લીધે બંગાળાનો ત્રીજો ભાગ—દશ હજાર ચોરસ માઇલ—પાણીમાં ડુબ્યો એક લાખ દશ હજાર ઘર પડી ગયાં, ૭,૫૦,૦૦૦ માણુસો ઘરબાર વિનાના થઇ ગયા, એમ બંગાળ સરકારની એક યાદી જણાવે છે.

—પાકીસ્તાનમાં લઘુમતિઓ, હવે પોતાની મીલકતને વેચી શકશે, અને હેરફેર કરી શકશે, એવી જાહેરાત પાકીસ્તાનના પ્રધાન અમીર આમદ ખાને ઢાકામાં કરી.

—યુનેસ્કો તરફથી હીંદના રામાયણ, મહાભારત, જ્ઞાનેશ્વરની ગીતા, કુરાલ નામના તામીલ કવિની કૃતિ તથા શીખોના ગ્રંથ સાહેબનું અંગ્રેજીમાં ભાષાંતર પ્રગટ થશે.

—ડો. આંબેડકરે એમના ૭૫,૦૦૦ અનુયાયીઓ સહિત બુદ્ધ ધર્મનો અંગીકાર કર્યો છે. ધર્માંતરની વિધિ બ્રહ્મદેશના મહાથીવર ચન્દ્રમણિ નામના ધર્મગુરૂએ કરી હતી. બુદ્ધધર્મ વિષે ડો. આંબેડકરે કહ્યું હતું કે એમાં ઉચનીચના ભેદ નથી, એમાં જ્ઞાતિ પ્રથા નથી, પણ સમાનતા છે. આ વિધિ શ્રદ્ધાનંદ પેઠ—નાગપુરમાં ખાસ મંડપમાં થઇ હતી. પછાત જ્ઞાતિને હરિજનોને મળતા બધા અધિકારો બુદ્ધધર્મ અંગીકાર કર્યા પછી પણ બુદ્ધધર્માનુયાયી હરિજનોને મળશે જ. એવી જાહેરાત એમણે કરી હતી. અને હીંદુ ધર્મે હરિજનોના વિકાસને રૂંધી નાખ્યો હતો. એ પરત્વે એમણે હીંદુધર્મની સખત ટીકા કરી હતી.

—દીલ્હી ખાતે મળેલી અખિલ ભારત અખબારી તંત્રી પરીષદની સ્થાઇ સમિતિએ જુદાં જુદાં રાજ્યોમાં રાજ્ય પુર્નરચના અંગે ઉપાડવામાં આવેલા આંદોલનને પરીણામે ખાસ કરીને સરકાર ને અખબારો વચ્ચેના વણસતા જતા સંબંધો અંગેના પ્રશ્નની ચર્ચા વિચારણા કરી હતી ને પોતાના મંતવ્યથી ઉલટાં મંતવ્યો વ્યકત કરનાર અખબારો પર જબરજસ્તી કરવાની કેટલાક તોફાની પ્રવૃતિ પરત્વે ચિંતા વ્યકત કરી હતી.

—ભારતના ખોરાક પ્રધાન શ્રી જૈને વેપારીઓને અનાજના ભાવ નીચા લાવવામાં સરકાર સાથે સહકાર કરવા અનુરોધ કર્યો હતાં. ને એવી ચેતવણી ઉચ્ચારી હતી કે કોઇ પણ સંજોગોમાં નફાખોરી નહીં ચલાવી લેવાય. તેમણે કહ્યું કે વેપારીઓના એક વર્ગની સમાજ વિરોધી ને દેશદાઝ વિહોણી પ્રવૃતિઓથી ધીરજનો અંત આવી ગયો છે. કેટલાક વેપારીઓએ ભારતમાંથી પાકીસ્તાન ને ગોવા ખાતે નફો લઇ ચોખા મોકલ્યા છે. આવા લોકો સામે હું કામ ચલાવવા વિચારૂં છું.

ચિંતા ચીતા સમાન

વિચારો પર અંકુશ રાખવાથીજ ચિંતાથી માણુસ બચી શકે એનો અનુભવ છે. અને જો તે કાબુ મેળવી લીધો હોય તો ગમે તેવી પરીસ્થીતીમાં જીવન આનંદમાં માણુસ ગાળી શકે છે.

કોઇને માનસિક તો કોઇને આર્થીક અને કોઇને શારીરિક ચિંતાઓ હોય છે. આમાં મોટા ભાગની કાલ્પનિક ચિંતાઓ હોય છે. આમ થશે, અથવા તેમ થશે તો? આ પ્રશ્ન પર મુઝાઇ માણુસ વિચાર કરી ચિંતા કરે છે.

સુખી અને લાંબુ જીવવા માટે માણુસે મનને કામમાં પરોવી દેવું જોઇએ. આવતી કાલની ચિંતા કર કરવી જ નહીં. જો જીવન પર વિચાર જ કર્યા કરશું અને ગઇ કાલની નિષ્ફળતા અથવા આવતી કાલના ભાવિના ઘેડા ઘડયા કરશું તો આપણે જરૂર તેના શિકાર બની જઇશું. ખંતથી કામ કરો, જીવનમાં રસ પુરો, કામમાં રસ પુરો, તો તમારી જીંદગી જીવવા જેવી જણાશે. નકામાં વિચારો કરી ચિંતા માટે મનના દરવાજા ઉઘાડા ન મુકો.

જીવનમાં ચાલનારને ઠોકર વાગે છે. ઝાડ ઉગે છે ફુલે છે ફાળે છે અને કરમાય છે. ફરી નવા અંકુરો ફુટે છે. જીવનની વેલને પણ આજ કુદરતનો કાયદો લાગુ પડે છે. તડકો, છાયડો, સુખ, દુઃખ, આવવાના અને જવાના મનુષ્યે તેનો બહાદુરીથી સામનો કરવાનો અને જીવનને દિપાવવાનો જ વિચાર કરવાનો હોય. નહીં કે કલ્પનાના સુખ દુઃખોને વિચાર્યા કરીને દુઃખી થઇ જીવન નષ્ટ કરવાનો.

ધીરૂભાઈ પી. નાયક

બુકકીપર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ

હીંદુસ્તાન અગર દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ દરિયાઈ અગર જમીન માર્ગે મુસાફરી કરવા ઘેર બેઠાં અમારી મારફતે બુકીંગ કરો.

જીંદગી, આગ, ચોરી, હુલ્લડ, અકસ્માત, પ્લેટગ્લાસ, વિગેરેના વીમા અમે ઉતરાવી આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ક્લીયરન્સ સર્ટીફીકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલીયા અને પોર્ટશાયર ઈનસ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,
Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

Phone 22905 Tel. ADD. : "GANDABHAI"

The Home Of INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son

Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their **POSTAL ORDER** with their orders.

Write For Price List.

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

ઓર્ડર સાથે પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલવા મહેરબાની કરવી. મીઠાઈની કીંમત ઉપરાંત નીચે મુજબ પોસ્ટેજ ઉમેરવા વિનંતી છે

ના. રોડેશીયા શી. ૧-૦ રતલે. સધર્ન રોડેશીયા ૯ પેની રતલે. યુનીયનમાં ૩ પેની રતલે.

પ્રાઇસ લીસ્ટ મંગાવો

154 GREY STREET, DURBAN.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વોર્ડરોબ, ડરેસીંગ ચેસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, તદન કીફાયત ભાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન ડરેસર—

જે હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશાં તઈયાર રહે છે. માલ રોકડા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગળ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

હમણાંજ ખુલ્લો મુકેલો માલ!

ન્યુ ધરા છાપેલી નીનન સાડીઓ ૬ વાર શી. ૪૯-૬
જરીની કીનારવાળી જ્યોરજેટ ૪૫" વારની શી. ૧૫-૦
પાટલી પાલવ અને આખી ભાત વાળી
રેશમી છાપેલી સાડી પા. ૭-૧૦-૦ થી ઉપર
બેવડી કીનારની સાડી ક્રેપ ૪૫" વારની શી. ૩/૧૧ થી ઉપર

સુતરાઉ સાડીઓ છેલ્લી ઢબના રંગો અને છાપો વાળી
પાંચ વાર શી. ૨૭-૬ થી ઉપર
૭ વાર શી. ૩૯-૬ થી ઉપર

C.O.D. અને ટપાલથી આવેલા ઓર્ડરોને તુરત ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

જોઇએ તો સામ્પલ મોકલીશું.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

(પ્રો.) લીમીટેડ

૬૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ફોન: ૨૪૦૦૩ પી. ઓ. બોક્સ ૮૨૨.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અમે સ્પેશ્યલીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ટ્રાક્ટ લઈશું.

કેપીટન્સ બાલ્કની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીઠાઈ હાઉસ)

ગ્રે અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર – ડરબન.

ફોન નંબર ૨૭૪૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

આંબા અળધ, લીલી અળદ અને સુરણની મોસમ ચાલુ છે.
આદુ શી ૬-૩ રતલ, લસણ ૯ પેની રતલ.
પાપડ નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.

કપુરી અને ચેવલી પાન બજાર ભાવ પોસ્ટેજ જુદું. બાસ્કીટ શી. ૧૦-૬ ડઝન; લાંબી અને સ્કવેર બાસ્કીટ શી. ૧૬-૬ ડઝન.

રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીયન કોંગોના ઓરડરો ઉપર પુરતું ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ કઢાવી મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251. DURBAN.

અમારી ચાલુ વાર્તા

ધુપ સુગંધ

લેખક: સોપાન

પ્રકરણ ૨૪મું

જીવન ભર આકાશમાં જ વિહરવું છે? માધવી કુમાર માટે કન્યા જુએ છે ને જાણે છે કે એના દિલમાં કોઈ કન્યા હવે વસતી નથી. હરિવલ્લભ કહે છે, માધવીની ઇચ્છા વિના એના જીવનમાં કે ઘરમાં કશું બની શકે નહિ કમલેશ કવિ છે, કલ્પક છે. છતાં કેવળ સુક્ષ્મમાં રાચી શકે એમ નથી.

આકાશ અને ધરતી

માધવી સવારે જાગી ત્યારે એનું મન આનંદમાં હતું. પિતાજીની તબિયત સારી છે કે નહિ તેનો એને વિચાર આવી શક્યો નહિ. કુમારના પ્રશ્નમાં રસ લેવાનું આવ્યું તેથી તેના વિષેનો ભય દુર થયો હતો. કમલેશ સાથેની વાતોમાંથી બળ મળ્યું હતું તરલિકાએ જે સ્નેહ–શ્રદ્ધા વ્યક્ત કર્યાં તેની પણ મન પર અસર હતી. જાગ્યા પછી થોડી વાર સુધી એ પ્રસન્ન ચિત્તે શાંતિથી પથારીમાં પડી જ રહી. અચાનક જ્યારે પિતાજીની માંદગીનું સ્મરણ થયું ત્યારે જ તે ઉઠી અને ઝડપથી પરવારી જઇ હરિવલ્લભના ઓરડામાં પહોંચી ગઇ.

હરિવલ્લભ અત્યારે સ્ફુર્તીમાં જણાતા હતા. પથારીમાં તકિયાને અઢેલીને બેઠા બેઠા તેઓ ચા પીતા હતા. બાજુની ખુરશી ઉપર કૈલાસબા હતાં. માધવીને જોઇ હરિવલ્લભ હસીને બોલ્યા: 'તાવ મહારાજે વિદાય લીધી છે.' માધવી એ સાંભળી રાજી થઇ. એ પછી ઘર–કુટુંબની સામાન્ય વાતો કરતાં તેઓ કુમારની વાત ઉપર આવી પહોંચ્યા. કૈલાસબાએ કહ્યું: 'એ કન્યાને મેં જોઇ છે, કુમારને માટે તે યોગ્ય નહિ થાય.' હરિવલ્લભે કહ્યું: 'આપણે તો ફરજ બજાવવી, મધુભાઇએ કહ્યું છે એટલે માધવીએ જવું જોઇએ.'

માધવી મૂંગી જ રહી. કન્યા સામાન્ય છે એમ સમજતાં એને પોતાનું કામ વધુ સરળ લાગ્યું. વાત આગળ ચાલતાં કૈલાસબા બોલી ગયાં: 'મધુભાઇની બિચારાની ઇચ્છા તો આપણી સાથે જ સંબંધ બાંધવાની હતી!' હરિવલ્લભ અને માધવીએ નહિ સાંભળવા જેવું કર્યું એટલે એ ઉદ્‌ગારો અર્થ વિનાના બની ગયા. થોડીવારે માધવી ત્યાંથી ઉઠી સ્નાન કરવા ગઇ. એ પછી થોડો સમય એણે પૂજાની ઓરડીમાં ગાળ્યો. આજે કોલેજમાંથી એ વહેલી છુટવાની હતી અને ચારેક વાગ્યે કન્યા જોવાનું હતું એટલે એના મન ઉપર કશો બોજો નહોતો. તરલિકાએ વહેલું આવવાનું સૂચન કર્યું હતું તેથી ઉતાવળે તઇયાર થઇ અધો કલાક વહેલી નીકળી પડી.

તરલિકાને સાથે લેવા એણે તેના ઘર પાસે ગાડી થોભાવી ત્યાં તરલિકા આવી પહોંચી. એ તેની જ રાહ જોતી હતી. ગઇ કાલે કોલેજમાંથી બહાર નીકળી એ બાગમાં ચાલી ગઇ હતી. શાંત એકાંત શોધી બે કલાક જેટલો સમય વાંચવાને બહાને ત્યાં એણે વિતાવ્યો હતો. પ્રતિક્ષણે એનું મન વધુ દૃઢ બન્યું હતું. કોઇવાર એમ પણ થઇ ગયું હતું કે કમલેશ પ્રત્યે જે લાગણી પ્રગટી તે અયોગ્ય હતી, એવી કલ્પના સુદ્ધાં એના મનમાં જાગવી નહોતી જોઇતી. બીજી ક્ષણે એવી દલીલ પણ એની બુદ્ધિ કરતી હતી: 'મારી લાગણી કૃત્રિમ નહોતી, એમાં કોઇનું કશું લુટી લેવાની વૃત્તિ નહોતી, કોઇના પ્રત્યે પ્રેમ પ્રગટે તેમાં અપરાધ નથી. હા, કોઇને અન્યાય ન થવો જોઇએ ને વિશ્વાસઘાતને તો મહાપાપ જ ગણવું જોઇએ.'

તરલિકા તે પછી એક બહેનપણીને ત્યાં ચાલી ગઇ હતી. ત્યાં એનું મન હળવું થયું હતું. જમીને એ ઘેર પહોંચેલી ત્યારે માધવીનો સંદેશો તેને મળ્યો હતો. મનની સ્થિતિ તે વખતે જ એણે પ્રગટ કરી દીધી હતી. સવારે પણ એજ નિશ્ચય ને વલણ કાયમ રહ્યાં હતાં. માધવીને જોતા એ પ્રસન્ન થઇ. ગાડીમાં બેસી એણે માધવીનો હાથ પોતાના બે હાથમાં લીધો ને તેનાં નેત્રોમાં નેત્રો પરોવી તે ઉલ્લાસથી બોલી: 'માધવી, તું ખરેખર સુંદર છે, નિર્મળ છે. કમલેશ પણ તારી પેઠે જ દેહ અને દિલનું સૌન્દર્ય ધરાવે છે. તમે બંને એક બીજાને માટે જ નિર્માણ થયાં છો.'

માધવી એ સાંભળતી ને તેનો ઉલ્લાસ જોતી માત્ર હસી જ રહી. ગાડી તો કોલેજના માર્ગે દોડી જતી હતી. બંનેમાંથી કોઇનું ધ્યાન રસ્તા ઉપર નહોતું. એની બાજુમાંથી કુમારની ગાડી પસાર થઇ ને તેણે એ તરફ નજર પણ કરી, પરંતુ માધવીનું ધ્યાન ખેંચાયું નહિ. તરલિકાના શબ્દોથી આભારવશ બની એણે આંખના પોપચાં સહેજ ઢાળી દીધાં હતાં.

તરલિકાએ કહ્યું: 'તે કમલેશ સાથે ગઇ કાલે બધી વાત તો કરી હશે.'

'શાને વિષે?' માધવીએ પુછ્યું.

'વાહ!' આશ્ચર્ય વ્યક્ત કરતી તરલિકા બોલી.

'વાત તો મારાથી થઇ શકતી જ નથી, છતાં એ બધું સમજી ગયો છે ને એણે મને હીંમત પણ આપી છે.'

તરલિકા પળવાર વિચારમાં પડી અને પછી ધીમા છતાં દૃઢ અવાજે બોલી:

'હું તને સ્પષ્ટ પૂછવા માગું છું કે તમે બંને પરસ્પર તીવ્ર લાગણી ધરાવો છો તે તો આખી કોલેજ હવે જાણે છે પણ તેનું અંતિમ પરિણામ શું?...લગ્નથી જોડાવાનું ક્યારે અને શી રીતે તે તું કહી શકશે?'

માધવી સહેજ ગભરાયેલા ધીમા સ્વરે બોલી: 'એવું કંઇ મેં વિચાર્યું નથી ને એવું કઇ મારાથી થઇ શકશે પણ નહિ.'

'તો તમારા બંને ઉપર દુઃખનો ડુંગરો ખડકાશે એમ ખાતરીથી માનજે.'

તરલિકાથી સહેજ ઉતાવળે બોલાયું, માધવીએ એના મો ઉપર હથેળી દાબી.

ગાડી કોલેજ પાસે આવી પહોંચી. બંને નીચે ઉતરી વર્ગમાં જ ચાલ્યાં ગયાં. વર્ગ શરૂ થવાને વાર હતી, છતાં ત્યાં વાત કરવાનું વધુ ફાવશે એમ એમણે માન્યું હતું, પરંતુ ત્યાં જઇને જુએ તો એક ખુણે કમલેશ બેઠો બેઠો કંઇક લખતો હતો! એના ચહેરા ઉપર ઉદાસી છવાયેલી હતી. તરલિકા ને માધવી ખંડમાં દાખલ થયાં તે તરફ એનું ધ્યાન ગયું નહિ. તરલિકાએ હસીને જમીન સાથે સહેજ ચંપલ ઘસ્યું. ત્યારે કમલેશે એ બાજુ જોયું. એની ઉદાસીનતા તરત જ સરી પડી. હસતો હસતો એ ઉભો થયો ને સામે આવ્યો.

'શું ચાલતું હતું?' તરલિકાએ પૂછ્યું.

'જીવનની જંજાળ.' કમલેશ બોલ્યો.

'જંજાળ? તારે?' તરલિકાએ આશ્ચર્ય વ્યક્ત કર્યું. માધવી ચીંતાથી સાંભળી રહી.

'હું પણ જીવું છું ને વ્યવહારની આ દુનીયામાં પણ રહું છું એટલે જંજાળથી સર્વથા મુક્ત તો કેમ રહી શકું?' કમલેશે કહ્યું ને તરત ઉમેર્યું: 'ચાલો, જવા દો, એ તો જેમ ચાલતુ હશે તેમ ચાલશે...તમે કેમ છો?' માધવી સામે હસતા એણે છેલ્લુ વાક્ય ઉચ્ચાર્યું.

'આનંદ છે.' માધવી હસીને બોલી.

'ગઇ કાલે ક્યાં સુધી કોલેજમાં રહ્યાં હતાં?'

'છેવટ સુધી, પણ આપ હોસ્ટેલમાંથી ક્યાં પધારી ગયા હતા?'

'તું આવી હતી? ક્યારે? આશ્ચર્યથી કમલેશે પુછ્યું.

'સાંજે.'

'દવેસાહેબને ત્યાં ગયો હતો.' સહેજ ગંભીર બની કમલેશ બોલ્યો.

ધીમે ધીમે બીજા વિદ્યાર્થીઓ વર્ગમાં આવતા ગયા એટલે તેઓ છુટા પડ્યાં. માધવી એટલું સમજી કે કમલેશ કંઇક ચિન્તામાં છે ને તેનું કારણ દવેસાહેબ હોવા જોઇએ, પણ વધુ વાત કરવાનું બની શક્યું નહિ. કોલેજ પૂરી થતાં એને તરત જ જવાનું હતું એટલે કમલેશ પાસે પોતાની ચિન્તા કે જીજ્ઞાસા પ્રગટ કર્યાં વિના જ બાહ્ય રીતે પ્રસન્નતા વેરતી એ ચાલી નીકળી. તરલિકા ને કમલેશ કંઇક વાતો કરતાં થોડીવાર કોલેજની બહાર ઉભાં રહ્યાં.

માધવી ઘેર પહોંચી ત્યારે કુમારનાં બા ત્યાં આવી ગયાં હતા ચા–નાસ્તા પછી કુમારના પસંદગીના ધોરણ ઉપર ચર્ચા ચાલી કૈલાસબા પાસે જ બેઠાં હતાં. હરિવલ્લભની તબિયત સારી રહી હતી ને તેઓ આરામમાં હતા એટલે માધવી ત્યાં ગઇ જ નહોતી.

કુમારનાં બાએ કહ્યું: 'કુમારનું મન ક્યાંય બેસવાનું નથી, પણ આપણે તો જોવું જોઇએ ને?'

'તેઓ પોતે જ પસંદ નથી કરી લેતા?' માધવીએ સહજ ભાવે પુછ્યું.

'એક બાજુની પસંદગીથી થોડું જ કંઈ પરિણામ આવે છે?' માધવીને જવાબ મળ્યો.

'કુમારભાઇને કેવી કન્યા ગમે?' માધવીએ પ્રશ્નનું રૂપ બદલ્યું.

'એમ તો એ વ્યવહારૂ છે, સમજે છે કે મનમાં જે મૂર્તી રચાય તે તો મળે નહિ અને લગ્ન તો કરવા જ જોઇએ એટલે સાધારણ રૂપ, ગુણ, શિક્ષણ, સંસ્કાર હોય તો કરી લેવાની એની તઇયારી ખરી.'

'તો પછી મુશ્કેલી ક્યાં આવે?'

'મુશ્કેલી? જો ખરી વાત કહું.' કુમારનાં બા બોલ્યાં: કોઇ પણ કન્યાની વાત આવે એટલે એ તારી સાથે સરખામણી કરવા લાગી જાય ને પછી એનું મન તદ્દન ઉતરી જાય છે.'

માધવી આ સાંભળતાં મૂંઝાઇ પડી. એના ચહેરા ઉપર ગંભીરતા છવાઇ ગઇ. કુમારનાં બાએ તે જોયું ને તરત બોલ્યાં: 'આવી બાબતમાં મનનું ધાર્યું ન થાય એમ બધાં સમજે છે એટલે એ વાત હવે મૂકી દીધી છે...સાચું કહું તો એ હમણાં જોવાની જ ના પાડે છે. કહે છે કે ચારછ મહિના પછી વાત, પણ મારી ચિન્તા પાસે એને નમતુ મૂકવું પડે છે.'

'તમને ચિન્તા થાય છે?'

'ચિન્તા બીજી તો શી હોય? કુમાર માટે એક નહિ, હજાર કન્યા સામેથી આવે, પણ એનું મન માનવું જોઇએ ને કુટુંબમાં જે સમરસ થઇ શકે એવા એના સંસ્કાર જોઇએ. મારી તબિયત સારી રહેતી નથી એટલે ઘણીવાર મન નબળું પડી જાય છે. એમ થાય છે કે હું બેઠી છું ત્યાં જ ઘરમાં દીવો પ્રગટી જાય તો સારૂં.'

માધવી વાતને આગળ ચલાવી શકી નહિ ને કૈલાસબા તો મૌન રાખીને જ બેઠાં હતો એટલે ચર્ચા પૂરી થઇ. એ પછી કુમારના ગુણોનું અને આનંદી સ્વભાવનું વર્ણન માધવીએ સાંભળ્યું. એકાદ કલાક પછી તેઓ કન્યાને જોવા ગયા ને ત્યાં અર્ધો કલાક બેસી પાછાં વળ્યાં ત્યાં સુધીમાં માધવી સ્પષ્ટ રીતે સમજી ગઇ કે કુમારનાં બા સ્વાભાવિક દેખાય તે રીતે પણ એનું મન કુમાર તરફ વાળવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યાં છે! માધવીને એ વિષે કશું દુઃખ કે આશ્ચર્ય ન થયું, હવે એનું મન એટલું ઘડાયું હતું, પરંતુ આવું વલણ એને ગમ્યું નહિ.

જે કન્યાને તેઓ જોવા ગયાં હતાં તે ખરેખર સામાન્ય હતી. માધવીને પણ થયું કે તે કુમારને માટે યોગ્ય નથી. કુમારના બા તો પાછાં ફરતા બોલ્યાં પણ ખરાં: 'ક્યાં કુમાર ને ક્યાં આ? મારો કુમાર આની સામે નજર કરતાં જ કરમાઇ જાય. કુમારને તો જોઇએ સુશીલ, સુંદર, સરલ ને સુશિક્ષિત કન્યા.'

માધવીએ જવાબમાં એક શબ્દ ઉચ્ચાર્યો નહિ એટલે તે સહેલાઇથી છુટી શકી. ઘેર આવી તેણે બા–બાપુજીને સાધારણ અહેવાલ આપી પરિણામ જણાવી દીધું. એ વિષે કશી ચર્ચા ત્યારે તો થઇ નહિ, પરંતુ માધવી ત્યાંથી ઉઠી પોતાના ખંડમાં ચાલી ગઇ ને હરિવલ્લભ તથા કૈલાસબાએ કહ્યું:

'માધવી સાથે મન લાગ્યા પછી કુમારને બીજી કોઇ કન્યા નજરમાં આવતી નથી એમ ચંદનબેન કહેતા હતાં.'

'સંભવ છે, પણ એમાં તો આપણાથી શું થઇ શકે?' ઉદ્‌ગાર કાઢતા હોય એમ હરિવલ્લભ બોલ્યા.

'પણ માધવી માટે વહેલેમોડે આપણે વિચારવું તો પડશે ને?'

'ઇશ્વરે ધાર્યું હશે તેમ થશે.' એ જ ઉદાસીનતાથી હરિવલ્લભે જવાબ આપ્યો. કૈલાસબાને આ વલણ રૂચ્યું નહિ, પરંતુ તેઓ વાત આગળ લંબાવી શક્યા નહિ.

માધવી તો તે પછી આનંદમાં જ રહી. માતાપિતા વચ્ચે થયેલી વાતચીતની તેને કશી માહિતી નહોતી. એ પછી લગભગ એક અઠવાડિયું કશા યે મહત્ત્વના બનાવ વિનાનું વીતી ગયું. આ સમય દરમિયાન કે શનિવારે કમલેશ પાસેથી તેના પત્રો ને કાવ્યોની નોટબુકો લઇ આવી હતી અને મોડી રાતે બારણાં વાસી એ પ્રેમામૃતનું તેણે પાન કર્યું હતું. એમાં થોડાંક પાનાં રોજનિશી જેવાં હતાં. માધવી અંગે કમલેશના મનમાં ઉઠતા મુલાયમ ભાવોનું એમા વર્ણન હતું. ત્રણેક પત્રો, ટપાલપેટીમાં નાખ્યા વિનાના એમાં સંઘરાયા હતા અને કાવ્યોનાં તો કેટલાંય ઝરણા એના હૈયાને ભીંજવવા માટે કમલેશે વહાવ્યાં હતાં!

આ બધું વાંચતાં માધવીને પાકી ખાતરી થઇ કે કમલેશને મન આ મૈત્રી કોલેજના સમય પૂરતી અથવા તો જે મર્યાદા એણે કલ્પી હતી તે પ્રકારની નથી. અનંતની યાત્રાએ બન્ને સાથે જ વિહરવાના હોય એવા કાવ્ય ભાવો ને સહજીવનમાં વ્યવહાર ની દુનીયામાં રહી કંઇક અવનવું કરવું હોય એવાં સ્વપ્નાં યે એમાં ગૂંથાયેલાં હતાં. તરલિકા અવારનવાર માધવીના મન ઉપર જે ઠસાવવા માગતી હતી તેનું સમર્થન આ સામગ્રીમાંથી માધવીને મળતું હતું.

તરલિકાનું મન આ સમય દરમિયાન તદ્દન હળવું બની ગયું હતું. કર્તવ્ય ભાવના એટલી બળવાન બની ગઇ હતી કે લાગણીઓનાં મોજાઓ ઉપર કાબુ રાખવામાં એને કશી મુશ્કેલી પડતી નહોતી. એની ચિન્તા માત્ર એટલી જ હતી કે માધવી હજી પણ આ સંબંધની કે પોતાના ભાવિ જીવન ની ગંભીરતા સમજતી નથી. કુમાર તો આ અઠવાડીયામાં કોઇ વાર દેખાયો જ નહોતો અને કમલેશ હવે-સાહેબ સાથે થોડી અથડામણમાં ઉતર્યો હોવા છતાં પ્રસન્ન જ હતો. માધવી એ એકવાર કમલેશને એ વિષે પૂછ્યું હતું, પરંતુ તેણે એ વાત હસી કાઢી હતી.

હરિવલ્લભ તદ્દન સાજાસારા થઇ પેઢી ઉપર જવા લાગ્યા હતા. માધવી જે દિવસે કમલેશ પાસેથી નોટબુકો લઇ આવેલી તે દિવસે એના મનમાં થોડો ડર તો હતો છતાં તે વાંચ્યા પછી થોડીક હીંમત પ્રગટતી હતી. નક્કી કર્યા પ્રમાણે બીજા સોમવારે નોટબુકો પાછી લઇ જવાની હતી, પરંતુ તેણે એ ઘરમાંજ રાખી મૂકી. કમલેશે જ્યારે પૂછ્યું ત્યારે તેણે કહ્યું: 'એ બધું સાચવીને રાખ્યું છે, હજી બેત્રણ વાર એનું વાંચન કરવું છે.' કમલેશને આ સાંભળી ચિન્તા થયેલી ખરી, છતાં માધવીમાં આ પ્રકારની હીંમત આવી તેથી તે રાજી થયો.

દિવસો શાંતિથી પસાર થતા હતા. સ્નેહની માત્રા વધવાનો અવકાશ હોય તો તે વધતી હતી એમ પણ કહી શકાય. એક બાજુ તરલિકા ને બીજી બાજુ કમલેશની વાતો સાંભળતા માધવીની હીંમતમાં ગણનાપાત્ર વધારો થયો હતો. પેલી નોટબુકો બીજા ચાર દિવસ પણ એ પાછી ન લાવી ત્યારે કમલેશે માધવીને નહિ, પણ તરલિકાને કહ્યું: 'માધવી પોતાની સ્થિતિ વિષે બેદરકાર થતી જતી હોય એવું મને લાગે છે. એ ચોપડીઓ બીજા કોઇના હાથમાં અજાણતાં પણ જશે તો દાવાનળ ભભૂકી ઉઠશે.'

તરલિકાએ સાંજે પાછા ફરતાં એ વાત માધવીને કહી અને ઉમેર્યું: 'બા–બાપુજીની સામે ઉભવાની અને સાચી વાત કહી દેવાની તારામાં હીંમત આવી હોય તો એ ચોપડીઓ ખુશીથી તું રાખ, નહિ તો ખુબ જાળવીને તારે એ કમલેશને પાછી આપી દેવી જોઇએ.'

માધવીએ જવાબમાં દિલ ખોલીને કહ્યું: 'એવી હીંમત પ્રગટી નથી, પરંતુ રોજ રાતે એ વાંચતા મારૂં મન સ્વર્ગલોકમાં વિહરતુ હોય એવો અનુભવ કરૂં છું. કમલેશના પ્રત્યક્ષ મિલનથીયે ઘણીવાર એ મિલનમાં વધુ આનંદ આવે છે...અને ગઇ કાલથી મેં પણ એ ચોપડીના પાછલા પાનાઓમાં મારૂં હૃદય ઠાલવવા માંડયું છે!'

તરલિકા આ સાંભળી ચમકી ગઇ ને માધવી સદાય કલ્પનાના વ્યોમમાં જ વિહરશે કે શું, એવી ચિન્તા પણ એના મનમાં વ્યાપી ગઇ. એણે માધવીને કહ્યું: 'તારો પ્રેમ તો અપરંપાર છે, પરંતુ તેને તારે સદા યે આસમાનમાં જ રાખવો છે? એ પ્રેમને ધરતી ઉપર ઉતારી માનવીનું સામાન્ય જીવન તારે જીવવું જ નથી કે શું?'

માધવી પ્રશ્નની ગંભીરતા ન સમજી હોય એમ હસવા લાગી ને બોલી: 'જો આસમાનમાં જ આનંદ હોય તો ધરતી પર આવવાની જરૂર જ શી છે?'

તરલિકાએ તરત જ કહ્યું: 'ફરી મારે તને કમલેશની સ્થિતિનું સ્મરણ કરાવવું પડશે?'

'એ કવિ છે.' માધવી એ જ ઉત્સાહથી બોલી ઉઠી: 'એને આસમાનમાં વિહરવાનું મારા કરતાં સહેલું હશે.'

'તું ભુલે છે, માધવી!' તરલિકાએ કહ્યું. 'કમલેશ કવિ છે ને ગગનવિહારની શક્તિ પણ ધરાવે છે, પરંતુ ધરતી સાથે એના પગ જ નહિ, હૈયું પણ જડાયેલું છે. કમલેશ કવિ હોવા છતાં કેવળ કલ્પનાવિહારી નથી. સુખદુઃખોની લાંબી સફર કરીને તે અહીં સુધી પહોંચ્યો છે. ધરતીનું મૂલ્ય એ સમજે છે ને તેને મહોબ્બત પણ કરે છે. એમ ન હોત તો માધવીના વિરહમાં આટલા કાવ્યો ન લખાયાં હોત, આટલા પત્રો ન ચીતરાયા હોત...'

'પણ એ તો કલ્પનાનો વિહાર જ ગણાય ને?'

'ના, જો એમ જ હોત તો એનું શરીર સુકાયું ન હોત, વદન ઉપર ફિકાશ ન આવી હોત, તરલિકાની પાસે કલાકો સુધી એણે માધવીનું રટણ ન કર્યું હોત. આ બધુ બતાવે છે કે કમલેશ સ્થૂળને–ધરતીને પણ ચાહે છે ને તે મેળવવા તલસે પણ છે.'

માધવી હવે કંઇક ગંભીર બની વિચારવા લાગી. પોતાની સ્થિતિનું એને સ્મરણ થયું. નૈનિતાલનો નૌકાવિહાર સ્મરણે ચડયો. કમલેશની કલ્પના માત્રથી એ કેવી ક્ષુબ્ધ બની જતી ને તેને ઉદાસ જોતાં જ એનું હૈયું કેવું ફફડી ઉઠતું તેનું સ્મરણ થઇ આવ્યું. તરલિકાને તો એણે એટલું જ કહ્યું કે આવતી કાલે તે ચોપડીઓ લઇ આવશે, પરંતુ તેના પોતાના મનમાં આ ચર્ચાએ તીવ્ર મંથન જગાડી દીધું.

માધવી વિચારવા લાગી કે કમલેશ સાથેના અત્યંત લાગણીમય સંબંધનું અંતે થશે શું? દિવસો પહેલાં એણે ગાંઠ વાળી હતી કે તે પોતાનો પ્રેમ અંતરમી ઉંડી ગુફામાં છૂપાવી રાખશે, ત્યાં રોજ એ કમલેશનું સાંનિધ્ય મેળવશે ને બહારથી બધું ઢાંકી રાખશે, તે શું શક્ય છે? કમલેશ એ સ્થિતિ સ્વીકારે? અને સ્વીકારે તો યે સહન કરી શકે? પોતે પણ કમલેશને સ્થુળ રીતે મળ્યા વિના, તેના જીવનપ્રવાહને અવલોકયા વિના રહી શકે?

માધવીને અચાનક વિચાર આવ્યો: 'કમલેશ માંદો પડી જાય તો?... તાવથી ફફડતો હોય તો?...એનું માથું ફાટતું હોય તો?' કલ્પના આગળ વધી: 'કમલેશ કોઇ અકસ્માત માં સપડાઇ જાય તો?' માધવી ધ્રૂજી ઉઠી. રોમેરોમ જાણે બોલી ઉઠ્યું: 'ના, ના. કેવળ કલ્પનાવિહાર શક્ય નથી, કેવળ હૃદયના સૂક્ષ્મ મિલનથી સંતોષ મળી શકે એમ નથી!'

માધવીએ આવી માનસિક અવસ્થા માં પોતાનો કબાટ ખોલી, સાડીઓની થપ્પી વચ્ચે છુપાવેલી એક ચોપડી બહાર કાઢી. સોફા ઉપર બેસી તે ઉઘાડવા જાય ત્યાં પિતાજીનો અવાજ આવ્યો. એ ધ્રુજી ગઇ. ઝડપથી એણે ચોપડી મૂકી દીધી ને દીવાનખાના તરફ દોડી ગઇ. હરિવલ્લભ તરફ એની નજર જાય ન જાય ત્યાં તો કુમાર એમની સામે બેઠેલો દેખાયો! તેજ ક્ષણે એને યાદ આવ્યું કે પોતે કબાટ બંધ કરવાનો ભૂલી ગઇ છે! ઝડપથી પાછા વળી તે કબાટ બંધ કરી આવી ને શ્વાસભેર દીવાનખાના માં આવી પહોંચી.

હરિવલ્લભે ચીંતાથી પૂછ્યું: 'શું થયું? કેમ આટલી અસ્વસ્થ છે!'

'નહિ, કંઇ નહિ.' માધવી ગભરાટ માં બોલી ગઇ.

કુમારે શાંતિથી પૂછ્યું: 'તબિયત સારી નથી?'

'ના, ના. સારી જ છે.' માધવી બોલી ને પ્રયત્નપૂર્વક મન ઉપર કાબુ મેળવી તે ખુરશી ઉપર બેસી ગઇ.

થોડીવારમાંજ હરિવલ્લભે કુમાર સામે જોઇ જે વાતો કરવા માંડી તે ઉપરથી માધવીને લાગ્યું કે ચિન્તા કરવા જેવું કંઇ જ નથી. તે પછી હરિવલ્લભ એક ફોન લેવા ઉઠયા ને કુમાર સાથે તે એકલી પડી ત્યારે થોડી ચિન્તા થઇ ખરી, પરંતુ ત્યાં કઇલાસબા આવી પહોંચ્યાં. કુમારે ઉભા થઇ એમને નમસ્કાર કર્યો. હરિવલ્લભ ફોન પૂરો કરી પોતાના ઓરડામાં ગયા ને કઇલાસબા પણ કામનું કંઇ નિમિત્ત લઇ ત્યાંથી ઉઠયાં ત્યારે માધવી અકળાઇ ગઇ. કુમાર તરત જ બોલ્યો: 'તમારે પણ કંઇ કામ છે?'

'ના, ના.' માધવીએ વિનયથી કહ્યું.

'હું તારે માટે જ આવ્યો છું. થોડું પૂછવું છે.'

'શાને વિષે?'

'એ જ જુની વાત છે. મારે માટે એ જીવનમરણ જેવી ગંભીર છે.' આજુબાજુ જોઇ કુમારે કહ્યું:

'એ વાત હું નહિ કરી શકું.' માધવી ગંભીરતાથી બોલી ગઇ.

'તું લગ્ન કરવા માગતી જ નથી?' કુમારે હીંમતથી પૂછ્યું.

'એ વિષે હું કંઇ બોલવા માગતી નથી. તમને પ્રથમથી એક ભાઇ તરીકે જ ઓળખું છું ને એ રીતે જ રહેવા માગું છું.'

'તું બીજા કોઇના પ્રેમમાં છો?' દૃષ્ટિ સ્થિર કરી કુમારે પૂછ્યું.

માધવી માટે આ પ્રશ્ન અસહ્ય હતો. એના ચહેરા ઉપર રોષ વ્યાપી ગયો. ધીમા પણ તિરસ્કારભર્યા અવાજે તે બોલી: 'હું તમારું અપમાન કરું એમ ઇચ્છો છો?'

બરાબર એ વખતે હરિવલ્લભ દીવાનખાનામાં દાખલ થયા ને બંનેના ચહેરા ઉપર ઉમતા જોઇ બોલ્યા:

'શું ચાલે છે. માધવી?'

'કંઇ નહિ.' માધવી બોલી.

'કુમાર!' હરિવલ્લભે કહ્યું. 'માધવીના હૃદયને આઘાત લાગે એવું કંઇક થયું લાગે છે.'

કઇલાસબા આવી પહોંચ્યાં. કુમાર ડરી ગયો. એના ચહેરા ઉપર ગભરાટ વ્યાપી ગયો. હરિવલ્લભે વાત્સલ્યભરી નજરે માધવી સામે જોયું, ને પછી કુમારને કહ્યું: 'માધવીની ઇચ્છા વિના એના જીવનમાં ને આ ઘરમાં કશું જ બની શકે નહિ તે તારે અને બધાએ સમજી લેવું જોઇએ.'

કુમાર આંખો ઢાળી ગયો ને થોડીવાર પછી નમસ્કાર કરી ચાલતો થયો. માધવી અંદરથી ડરતી, મૂંઝાતી છતાં પિતાના ઉદ્ગારો સાંભળી આભારનાં ભાવથી ભીંજાતી ત્યાં જ બેસી રહી.—ક્રમશઃ

મુસ્લિમોને ડો. મહમુદનો અનુરોધ

પટણાની નગર કોંગ્રેસ તરફથી યોજાયેલી એક જાહેર સભાને સંબોધતાં ભારત સરકારના વિદેશ સંબોધક ખાતાના પ્રધાન ડો. સૈયદ મહમુદે રાષ્ટ્રભાષા તરીકે હીંદીને અપનાવી લેવાની અને હીંદીને સમૃદ્ધ કરવામાં ફાળો આપવાની મુસ્લિમોને વિનંતિ કરી હતી. તેમણે કહ્યું કે, ઉર્દુ ભાષા કેવળ મુસ્લીમોની ભાષા છે અને હીંદી પર હીંદુઓનો ઇજારો છે એ માન્યતા ભૂલભરેલી છે. હીંદુ લેખકોએ અને કવિઓએ ઉર્દુમાં સુંદર શેરો લખ્યા છે અને એ જ પ્રમાણે ઉર્દુ લેખકોએ હીંદીમાં લખ્યું છે.

તેમણે મુસ્લિમ લેખકોને આગ્રહ પૂર્વક જણાવ્યું હતું કે, તમારે તમારા ધાર્મીક સાહિત્યનું હીંદીમાં ભાષાંતર કરવું જોઇએ કે જેથી મુસ્લિમોના રસ્મો રિવાજ અને તેમની ધાર્મીક લાગણીઓને હીંદુભાઇઓ સારી રીતે સમજી શકે. આવો પ્રયત્ન કરવાથી હીંદુ અને મુસ્લિમો વચ્ચે વધુ સારી સમજુતી અને મૈત્રી વધારો.

વિક્રમ સંવત ૨૦૧૩ની સાલનું

ગુજરાતી કેલેન્ડર

(૧) મહિના, વાર, તિથિ અને અંગ્રેજી તારીખ.

(૨) દરેક માસના મુખ્ય દેશી તહેવારો અંગ્રેજી તારીખ સાથે.

(૩) તિથિ સાથે ચંદ્રની રાશિ અને તેની શરૂઆતનો સમય દક્ષિણ આફ્રીકાના સ્ટેન્ડર્ડ સમય પ્રમાણે.

(૪) રાશીના અક્ષરો (બાળકનું નામ પાડવા માટે ખાસ અગત્યનું).

(૫) દિવસ અને રાત્રીના ચોઘડીયાં.

(૬) આર્ટ પેપર ઉપર સુંદર ધાર્મીક ચિત્ર.

દરેક ગુજરાતી કુટુમ્બમાં આ કેલેન્ડર અવશ્ય હોવું જોઇએ. કીંમત શી. ૩-૦ ટપાલ ખર્ચ સાથે.

પ્રસિદ્ધ કર્તા: શ્રી ગુજરાતી કલ્ચરલ સોસાયટી, પો. બો. નં. ૬૯૦, ડરબન. (નાટાલ).

મળવાના સ્થળ

ટ્રાંસવાલ: શ્રી ઉમિયાશંકર એમ. જોખાકર, કે. ગાંધી હોલ, ૫૦ ફોકસ સ્ટ્રીટ. જોહાનીસબર્ગ.

કેપટાઉન: શ્રી બાબરભાઇ ચાવડા, ૧૦૪ મેન રોડ, મોબ્રે.

ઇસ્ટલંડન: મેસર્સ એલ. હેરી એન્ડ સન્સ, ૧૦૧ સેન્ટ જ્યોર્જીસ રોડ.

પોર્ટ એલીઝાબેથ: શ્રી એમ. એમ. બલસારા, ૧૬ પાર્લામેન્ટ સ્ટ્રીટ.

નાટાલ: શ્રી ગુજરાતી સંસ્કાર મંડળ, (પ્રકાશન વિભાગ) પો. બો. નં. ૨૪૧૭, ડરબન, નાટાલ.

Phone 332651 P.O. Box 1549 Tel. Add ENBEEDEE.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેશમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, વુલન જર્સી, વુલ, બાળકો માટેનો જાત જાતનો માલ, ઘર વપરાશ માટે તેમજ લગ્નાદિ પ્રસંગોએ શણગાર માટે રીબન વગેરે માટે અમારે ત્યાં પ્રથમ તપાસ કરવા ભલામણ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

બોકસ ૧૫૪૯.

લવાજમ અને જાહેર ખબરના દરો

'ઈન્ડિયન ઓપિનિયન'

પત્રનું વર્ષીક લવાજમ

ફકત ગુજરાતી નકલ માટે	પા. ૧	૧૦	૬
ગુજરાતી અને ઈંગ્લીશ બન્ને માટે	૨	૦	૬
અરધા વરસનું ફકત એક નકલ માટે		૧૫	૬
યુનીયન બહારના દેશો માટે			
વરસનું લવાજમ	૧	૧૫	૬
અરધા વરસનું		૧૭	૬

જાહેર ખબર

પ્રત્યેક ઇંચે એક વખત માટે શી. ૭-૬.

વધુ માટે લખો યા મળો:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal.

નૂતન વર્ષની

દિવાળીની પત્રીકાઓ

રંગબેરંગી ડીઝાઇન—સુંદર અને આકર્ષક છપાઇ સાથે તઇયાર થઇ ચુકી છે.

★

જેમાં

હીંદના દ્રશ્યો, ધાર્મીક ચીત્રો અને ફોટાઓ, તથા બીજા ફોટાઓનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે.

★

તમારી જરૂરીયાત માટે આજે જ લખો.

NATIONAL OFFICE SUPPLIES

(PTY) LTD.

Retail & Wholesale Distributers

76 Victoria Street, — DURBAN.

Tel. Add: "NOSLIMITED"

ગ્રુપ એરીયાઝ હીંદીઓનો અને કલર્ડોનો નાશ કરનારૂં છે

—ચીફ લુટુલી

હીંદી કોંગ્રેસ તેને ફેંકી દેવા કહે છે

ટ્રાંસવાલમાં ભરાયલી સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડીયન કોંગ્રેસના ૨૨માં વાર્ષીક અધીવેશનમાં ઇલાયદાંપણાને અને તેને લગતા બીજા કાયદાઓને સખત શબ્દોમાં વખોડી કાઢવા હતાં. કોંગ્રેસે જાહેર કર્યું છે કે ઇલાયદાપણાની નીતી એક લઘુમતીનો બહુમતીપર સખત જુલમ છે. તેમજ આ નીતી જાતી જાતી વચ્ચે ઝામલાઓ પાડી કુસંપ સરજે છે. તેથી વિશાળ રૂપમાં વિશ્વનીશાંતીને ગંભીર ચેતવણી રૂપ છે.

આ પરીષદે બ્રુમફન્ટીનના નિર્ણયને વધાવી અને તેઓને અભીનંદન પાઠવ્યા હતાં. અને ગીશ્ર સંગઠીત સમુહ-સ્થાપવામાં આ પરીષદે હીંદીઓની બહુમતીથી સાથ આપવાનું નકકી કર્યું છે.

સૌથી અગત્યનો પ્રશ્ન આ પરીષદે હાથ ધર્યો હોય તો તે ગ્રુપ એરીયાઝનો હતો કે જે અમલમાં મુકાતા હજારોને ઘર વગરના કરી મુકશે. આ વિશે ઠરાવ કરતા પરીષદે સરકારને અપીલ કરી છે કે, તે પોતાનો નિર્ણય ફેરવે અને ગ્રુપ એરીયાઝ અમલમાં ન મુકે.

ટ્રાંસવાલમાં ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'નું લવાજમ નીચેના સ્થળે ભરી ગ્રાહક થઇ શકાશે.

(૧) માસ્તર્સ બ્રધર્સ,
૩૬ વેસ્ટ, જોહાનીસબર્ગ.

(૨) ઉમિયાશંકર જોષીકર,
ગાંધી હોલ, ૫૦ ફોકસ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

પરીષદે લોકોને ખાતરી આપી છે કે હીંદી કોમના પરસીનાના ફળરૂપ ઘરો, વેપારો અને બીજી સંસ્થાઓ જે સરજાઇ છે તેનો નાશ થતો અટકાવવા પોતાથી બનતું તે કરશે.

પરીષદે નક્કી કર્યું છે કે સમસ્ત સાઉથ આફ્રિકામાં ગામે ગામે એક એવી સમીતી સ્થપાય કે જેમા બધા ગ્રુપ એરીયાઝના વિરોધીઓ ભેગા મળી શકે. વધુમાં કોંગ્રેસની બધી શાખાઓને તેઓએ અનુરોધ કર્યો છે કે, દિવસ નક્કી કરી આખા દેશમાં પ્રાર્થના અને હડતાળ પાડવામાં આવે.

પરીષદે સમસ્ત હીંદી પ્રજાને અનુરોધ કર્યો છે કે, કોઇએ ગ્રુપ એરીયાઝને સ્વીકારવો નહીં અને જે ઇલાયદાવાડાઓ કર્યો છે તેનો સ્વિકાર કરી વસવાટ કરવો નહીં.

નાટાલના મી. જી. હરગનસ આ પરીષદના પ્રમુખ હતા. પરીષદનું ઉદ્દઘાટન ચિફ લુટુલીએ કર્યું હતું

ચીફનું ભાષણ

"સાઉથ આફ્રીકાના સત્તાધીશો તરફથી ભુતકાળમાં થએલા બીન-ગોરાઓને કચડવાના પ્રયત્નોમાં નેશનાલીસ્ટ સરકાર તરફથી વધારો થયો છે. અને તેથી તે સમસ્ત બીન ગોરાઓને પડકારે છે. આથી યા તો આપણા ભલા માટે અને આફ્રિકાના સ્વમાન ખાતર તેનો નિર્ભયપણે સામનો કરીએ અથવા ડરપોક બની શરમ ભરી રીતે તેને વશ થઇએ. આજ માર્ગ આપણી સામે છે:

"જ્યારે આપણે આવી નીતીનો સામનો કરવાનો છે તો આપણે બધાં સંગઠીત થઇ તેનો સામનો કરીએ. આપણી માલ મીલકત માટે નહિં પણ આપણા સ્વમાન ખાતર અને માનવ હકક માટે.

"ગ્રુપ એરીયાઝ અને તેને લગતા બીજા કાયદાઓ હીંદી કોમનો અને કલર્ડ કોમનો નાશ કરનારા છે કે જે રીતે આફ્રિકનોનો નાશ કરાયો છે. આફ્રિકન કોંગ્રેસજ નહીં પણ સમસ્ત આફ્રિકન પ્રજા તમને તમારા આ કાર્યમાં સાથ આપે છે.

"હું ઇચ્છું છું કે, આ પરિષદ પોતાનું સુંદર કાર્ય શરૂ રાખશે અને જેઓ આઝાદીમાં માનનારા છે તેઓ તેને સાથ આપશે જ."

કોંગ્રેસના પ્રમુખનું ભાષણ

ડૉ. નાયકર કે જેઓ તેમનાપર પ્રતિબંધ હોવાથી હાજર ન્હોતા તેઓએ પોતાનું લેખીત ભાષણ મોકલ્યું હતું જે ડૉ. એમ. એન. પડીયાચીએ વાંચ્યું હતું. તેમાં પ્રમુખે કહ્યું હતું કે,

"પ્રતિબંધ હોવાથી હું તમારી સાથે નથી પણ મને ઘણો હર્ષ છે કે, ચિફ ફરી આપણી વચ્ચે હાજર થયા છે. આપણને ઘણો ગર્વ છે કે, આ પરીષદ ચિફે ઉઘાડી મુકી છે. સમસ્ત સાઉથ અફ્રિકાની કચડાયલી કોમના ચિફ આગેવાન છે. અને અમે તેમને અમારા પણ આગેવાન તરીકે સ્વીકારીએ છીએ. જેઓ આઝાદીમાં માનનારા છે તેઓના દિલમાં ચીફનું આજનું ભાષણ સદાને માટે જળવાઇ રહેશે.

"ગ્રુપ એરીયાઝ આપણો આર્થીક વિનાશ કરશે. અને હું ઇચ્છું છું કે તેથી તેનાપર સમસ્ત પ્રતિનિધિઓ પોતાનું ધ્યાન કેંદ્રીત કરી તે સવાલને ઉકેલશે. હીંદી કોંગ્રેસની ફરજ છે કે, આવા ગંભીર સંજોગોમાં તે હીંદી કોમને દોરવણી આપે આપણા અનુભવે શીખાવ્યું છે કે, સંગઠીત મીશ્ર ફ્રંટથી લડવું ઘણું ડહાપણ ભર્યું છે."

અંતે તેઓએ જણાવ્યું કે, "નેશનાલીસ્ટ સરકાર પુર્ણરૂપે પોલીસ રાજ બની ગઇ છે. આપણા બધાની ફરજ છે કે, સાઉથ આફ્રિકાનો નાશ થાય તે પહેલા તેને બચાવી લેવું."

મંત્રીનો હેવાલ

ડૉ. મુસાએ પોતાનો હેવાલ રજુ કરતાં જણાવ્યું હતું કે,

"સાઉથ આફ્રિકાને આપણે ઉગારવું હોય તો બીન-ગોરા અને ગોરા બધાએ ભેગા થઇ આ સરકારની નિતીનો સખત વિરોધ કરવો જોઇએ. ભાવી આપણે ઉજવલ કરવું હોય તો ઘણા મોટા ત્યાગ અને બલીદાનો માટે આપણે તઇયાર રહેવું પડશે. તે ત્યારે જ શકય બનશે કે જ્યારે આપણે બધા એક થઇ ઉભા રહેશું.

હીંદીઓએ પહેલા લડતો ઉપાડી છે અને તેને ઘણી ઠોકરો પણ ખાધી છે. આ લડત ઘણી મુશ્કેલીઓથી ભરેલી છે છતાં જો આપણે એક થઇ સર્વસ્વને ભોગે તેનો સામનો કરશું તો તે નિષ્ફળ નહીં બને. અંતમાં અમે આફ્રીકન કોંગ્રેસ અને આફ્રીકન પ્રજાના સહકાર માટે હાથ લંબાવીએ છીએ. એ ભાવે નહીં કે અમે એવી આશા રાખીએ છીએ કે અમારી લડત બીજાને ભોગે લડાય."

વિવિધ વર્તમાન

યુનાઇટેડ નેશન્સનો અભ્યાસ

યુનાઇટેડ નેશન્સના મુખ્ય મથકે,—ન્યુ યોર્કની ઓફીસમાં—યુનોનો કારભાર કેવી રીતે ચાલે છે તે વિશે અભ્યાસ કરવાના હેતુંથી ૨૦ રાષ્ટ્રોના ૨૦ વિદ્યાર્થીઓ કામે રહ્યા છે.

એક વરસ માટે આ ઓફીસમાં તેઓ કામ કરશે. અને ઓફીસના કામ પછીના વખતમાં ત્યાં આવતા પ્રવાસી મેમાનોને યુનોના મકાનો ફરીને બતાવવાનુ કાર્ય તેઓ કરશે.

યુનોના સભ્ય રાષ્ટ્રોમાંથી આવેલા આ વિદ્યાર્થીઓની ઉમ્મર ૨૦ થી ૧૬ વર્ષની છે.

બાલ વિશ્વદિન

બાલ વિશ્વ દિન ઉજવવાનું યુનોએ જે સુચન કર્યું હતું તેનો સ્વિકાર ૫૦ દેશોએ કર્યો છે.

ઇટલી, ગ્રીસ, યુગોસ્લાવીયા, પરાગવેએ (સા.અમેરીકા) અકટોબરમાં એક અઠવાડીયા માટે બહુ મોટા પાયા પર નકકી ઉજવવાનું કર્યું છે.

ઓસ્ટ્રેલીયા અને ફિલીપાઇન 'યુનાઇટેડ નેશન્શ વિક' સાથે આ વિકને સાંકળી લઇ ઉજવશે.

બીજા દેશોએ આ દિવસો દેશની રાષ્ટ્રીય ઉજવણી સાથે સાંકળી લઇ ઉજવવાનું નકકી કર્યું છે.

આની ઉજવણીમાં બેબીશોથી લઇને ફંડ કરવા શુધી બધો સમાવેશ થાય છે.

આ ઉજવણીમાં મુખ્ય હેતુ જે વિશ્વના માંદા અને ભુખે મરતાં બાળકોની સેવા કરવાનો છે તે જાળવવામાં આવશે.

સ્ત્રીઓ અપમાન સહન નહિ કરે

પોર્ટ એલીઝાબેથની સ્ત્રીઓએ લેબર રજીસ્ટરરમાં જઇ રજીસ્ટર થવાના કાયદાને માન ન આપવાનું નકકી કર્યું છે, કારણ તેઓ માને છે કે "પાસ" મારેનું આ પહેલુ પગલું છે.

ફેકટરીઓમાં જ્યારે સ્ત્રીઓને રજીસ્ટર થવાની નોટીસો ચોટાડવામાં આવી ત્યારે જો તેઓ રજીસ્ટર નહીં થાય તો તેઓને કામ પરથી દુર કરવામાં આવશે એમ કહેવામાં આવ્યું હતું છતાં તેઓએ રજીસ્ટર ન થવાનું નકકી કર્યું હતું.

આફ્રિકન સ્ત્રીઓની સંસ્થાને ફેકટરી તરફથી જ્યારે તેઓને પાસ સ્વીકારી લેવાની સલાહ આપવાનું કહેવામાં આવ્યું ત્યારે સંસ્થાના મંત્રીએ જણાવ્યું કે, "પાસનો કાયદો સ્વીકારી લઇ પોલીસો તરફથી રંજાડ અને અપમાન વ્હોરી લેવાને અમે સ્ત્રીઓ જરાએ તઇયાર નથી."

જરા હસો

ઉષા, તેની માએ ઠપકો આપતાં કહ્યું, તું જ્યારે જ્યારે તોફાન કરે છે ત્યારે મારો એક એક વાળ ધોળો થતો જાય છે.

ત્યારે મા! તું ન્હાની હતી ત્યારે ભારે તોફાની હશે. નાનીના વાળ તો જો!

બુકકીપીંગ, ઇનકમ ટેકસ રીટર્ન્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલીયરન્સ અને ઇનસ્યોરન્સ માટે મળો:

આર. વીઠ્ઠલ

૧૨ બાર્કલી આર્કેડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, કોરનર ડાયગોનલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

K.M.Lodhia & CO.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

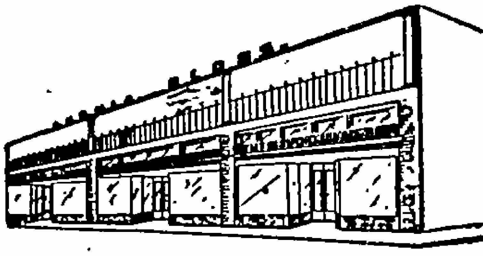

22 ct Jewellery made to order in latest designs

બાવિસ કેરેટ

સોનાના દાગીના ખાસ અમારી જાતી દેખરેખ નીચે અમને અપાયલુ કામ સંતોષ પામે એવા રીતે કરીયે છીએ.

નેકલેસ, જુદી જુદી ડીઝાઈનની બંગડી અંબોડા, સાડીની પીન, વીંટી બક્કલ ઈરીંગ વીગેરે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

પ્રેમ, લગ્ન અને મૈત્રી

ને લગતું સાહિત્ય

છેલ્લી મેલમાં આવ્યું છે.

સ્ત્રી પુરૂષ મર્યાદા	૭	૬
લગ્નનો આનંદ	૧૨	૬
ઈંગ્લીશ શિખવા માટે *Learn English through easy Medium of English.*	૧૦	૬
સીનેમા સંગીત (૫૦૦ ચુટી કાઢેલા સીનેમાના ગીતોનો સંગ્રહ) સેટ	૧૦	૬
પરી મહેલ	૧૨	૬
અરૂણનું અદ્‌ભૂત સ્વપ્ન	૬	૯
ઘરની રાણી	૩૨	૬
દાદી માનું ગેહું	૨૮	૦

★

આ સિવાય સેંકડો સારી નવલ કથાઓ સામાજીક ગુજરાતી પુસ્તકો વ્યાજબી દામે અમે વેંચીએ છીએ

★

બધી જાતના હિંદી પુસ્તકો, તેમજ ઈતીહાસીક પુસ્તકો અમે વેંચીએ છીએ.

D. ROOPANAND BROS.

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

Phone 20707. — P.O. Box 2524.
85 VICTORIA STREET, DURBAN.

P.O. Box 2156 Tel. Add.: "Bhaisons" Phone: 28298

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1905)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods. (Open Stocks)

		per lb.		per lb.
No. 1.	Oily Toordhall	1/3	F/Grade Loose Tea ...	4/3
"	Chana dhall ...	11d.	Severdhani Sopari	7/-
Pure	Chanaflour ...	1/-	S.B. Nuts No 2.	2/6
"	Urad Flour ...	1/7	Jeera	2/-
	Urad Dhall ...	1/3	Variari (Soomph)	2/-
	Moong Dhall	1/1	Mustard Seeds	2/-
	Whole Moong	6d.	Methi Seeds	1/3
	Whole Urad ...	6d.	Whole Dhana	1/3
	Special Peadhall	10d.	Jaggory (Gor)	1/3
	Ordinary Peadhall	7d.	Pure Chillie Powder ...	3/-
	Egyptian Rice	10d.	Pure Haldi Powder ...	2/-
	Whole Bk. Masoor	7d.	Cocoanuts (Fresh Watery)	
	Masoor Dhall Red	1/-		47/6 per bag of 75
	Tamarind (Amli)	3/3	ALL ORDERS TO ACCOMPANY CASH	

Prices f.o.r. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.

Prompt attention given to Country orders.

Trade inquiries invited.

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

નવલ કથાઓ

ઝેર તો પીધાં છે જાણી જાણી	૬	૬
સાગર કથા	૮	૬
ઋણ મુક્તિ	૭	૬
આવતી કાલ	૭	૦
નીલ પંખી (નાટક)	૫	૦
ગોદાન (બંગાલીનો અનુવાદ) ભાગ ૧. ૨. સેટના	૧૬	૦
ચોરાની વાતો	૬	૦
બહીષ્કાર	૬	૦
વિરાટ મંદિર	૬	૯
પ્રદીપ	૭	૬
સાગર સામ્રાટ	૬	૦
હીરેફની વાતો	૬	૦
પૌરાણિક નાટકો	૫	૯
યૌવન ભાગ ૧. ૨. સેટની	૧૨	૦
આશાનું બીજ ભાગ ૧. ૨. સેટની	૧૪	૦
હરીયા વાટ	૧૦	૦
ક્રાંતી	૭	૦
શંકિત હૃદય અને સંયુક્તતા	૬	૦
વસુંધરા	૬	૬
છેલ્લો પ્રયોગ	૭	૬
સ્વાધ્યાય ભાગ ૧. ૨. સેટના	૧૩	૬
દુર્ગા	૮	૦
જયસીંહ સિદ્ધરાજ	૧૦	૦
પ્રભાત કીરણો	૮	૦
માનવતાના મુલ	૭	૦
છેલ્લો અભિનય	૬	૯
કપાલ કુંડલા (બંકીમ ચંદ્ર)	૬	૬
અણુખુટ ધારા	૭	૬

'Indian Opinion', Private Bag, Durban.

અન્યાય સામે પ્રતિકાર

(પહેલાં પાનાનું અનુસંધાન)

વૃત્તિ અન્યાયને પ્રતિકાર કરવાની વૃત્તિ આગળ જતાં જડ બની જાય અને છેવટે લગભગ નાશ પામે છે. આ આપણી તેમજ આપણા સમાજ ની અધોગતિની નિશાની છે એમાં શંકા નથી.

પછી આપણી સજ્જનતા એક પ્રકાર ની નિરૂપદ્રવી સજ્જનતા છે? કેટલીક વાર આપણાં જ ઘરમાં કે સમાજમાં અન્યાય થતો હોય-સાસુ કે નણંદ વહુ કે ભાભીની પજવણી કરતા હોય; ધણી પોતાની સ્ત્રીને મારપીટ કરતો હોય; શાહુકાર દેવાદાર પર સિતમ ગુજારતો હોય; વિધવા પર જુલમ થતો હોય; તો આવા પ્રસંગોએ આપણે શું કરીએ છીએ? આવાં બધા બનાવો આપણે પ્રત્યક્ષ જોવા છતાં તે મૂંગે મોઢે સહન કરીએ છીએ. આ રીતની સહનશીલતા કેળવવામાં આધ્યાત્મિકતા નથી. એ તો સામાજીક ઉપેક્ષાવૃત્તિ અને બીજાના દુઃખ વિષેની બેપરવાઈ છે. આધ્યાત્મિકતા તો સદ્‌ગુણોથી જ સિદ્ધ થાય છે, અને બીજાના દુઃખ વિષેની નફિકરાઈ એ કંઈ સદ્‌ગુણ નથી.

ગૃહિણી માટે ઉપયોગી

નાન ખટાઇ

બનાવવાની રીત

એક શેર માખણને તાસી કલાઈ વાળા વાસણમાં નાંખી હાથે વડે પંદરેક મીનીટ ફીણી છાશ નીકળે તે કાઢાડી નાંખ્યા પછી જરા ખાંડ નાખી બીજો લગભગ અડધો કલાક ફીણવું. પછી રવો તથા મેંદો એક શેર લઇ થોડો થોડો ભેરવી ૧ કલાક સુધી ફીણવું અને પછી ઈલાયચીના દાણા મિળવી, નાના લીંબુ જેવડા ગોળા કરી તેની ઉપર છરીવતી ઘણાજ આછા ચોકડી જેવા કાપ પાડી ઉપર બદામની કાતરી ચોહોડી પછી તેને કલાઈ વાળી થાળીમાં છેટેછેટે ગોળા મુકવા. કારણ કે શેકાતાં પાસે હશે તો એક એકને ચોટી જશે. પછી થાળીને હવનમાં મુકી ધીમા તાપે શેકવા. આ નાન ખટાઈ ખાવામાં ઘણીજ સારી લાગે છે.

*

ડોનટ

૩ કપ આટો લઈ તેમાં ત્રણ ટેબલ સ્પુન ઘી, ¾ કપ ચીની ને અડધી ટી સ્પુન નીમક નાંખી તથા ચાર ટી સ્પુન બેકીંગ પાવડર નાંખી દુધ વડે આટો બાંધવો, પછી તેને અડધો ઈંચ જાડી વણવી ને કાપવી, પછી એક કઢાઇમાં તેલ મુકીને તળી કાહાડવી. આ ડોનટ ઘણા સારા થાય છે, અને ખાવામાં પણ ઘણાજ સારા લાગે છે.

—રતન બહેન
ડરબન.

બેનોને નવી વાનગીઓ નીચેના સરનામે મોકલવા વિનંતી છે.

'Indian Opinion',
P. Bag, Durban.

સામાજીક ઉપેક્ષા

અત્યાચારી લોકો સંગઠિત બની દુષ્ટ કાર્યો કરે છે તો પછી સજ્જન લોકો કેમ એકત્રિત થતા નથી? આવો પ્રશ્ન સહેજે ઉઠે છે, ને તે સાથેજ શંકા ઉઠે છે કે આપણે સાચા અર્થમાં, સજ્જન છીએ કે કેમ? કે

શ્રી ટ્રાંસવાલ દરજી મંડળ

જોહાનીસબર્ગ

શ્રી ટ્રાંસવાલ દરજી મંડળની જાહેર સભા રવિવાર તા. ૧૮-૧૧-૫૬ના રોજે બપોરના અઢી ૨-૩૦ વાગે નંબર ૨૪(સી) ૧૨મી સ્ટ્રીટ ફ્રીડી ડોપ પર આવેલા મંડળના હોલમાં નીચેના અગત્યના કામકાજ માટે મળશે.

(૧) મીનીટસ, (૨) વર્ષ દરમ્યાન થયેલા કામકાજનો અહેવાલ અને હિસાબ, (૩) પુસ્તકાલયનો હેવાલ અને હિસાબ, (૪) કાર્યવાહકોની ચુંટણી, (૫) પરચુરણ.

આ અતી મહત્વની સભામાં સ્થાનીક રીક પ્રીટોરીઆ અને કંટ્રીના સર્વ જ્ઞાતિભાઈઓને વેળાસર પધારવા માટે આગ્રહભરી વિનંતી છે.

લી. રણછોડભાઈ નાગરજી,
પ્રમુખ

ગોવિંદભાઈ પરશુભાઇ
રણછોડભાઈ પરશુભાઈ
સં. મા. મંત્રીઓ.
શ્રી ટ્રાંસવાલજી દરજી મંડળ.

પંચાગ

ગુજરાતી પ્રેસના પંચાગ ૫/૩
નૂતન વર્ષ પત્રીકા ૫/- ૧૨/- ૧૫/- ડઝન

Parbhoo Stores
6a Cross Street,
DURBAN.

પરચુરણ

—ત્રાવણકોર યુનીવર્સીટીએ, શિક્ષણનું માધ્યમ હીંદી રાખવાનું ઠરાવ્યું છે.

—નવા મધ્ય પ્રદેશના વડા પ્રધાન તરીકે શ્રી રવિશંકર શુક્લની પસંદગી થઇ છે.

—ઉત્તર પ્રદેશમાં પુરને લીધે, ૧૫ કરોડ રૂપિયાનું નુકસાન થયું છે એમ ઉત્તર પ્રદેશ સરકારની યાદી જણાવે છે.

—આચાર્ય વિનોબા ભાવેએ ભૂદાન, સંપતિદાન, શ્રમદાન, જીવનદાન ને ગ્રામદાનમાં એક વધુ દાનનો ઉમેરો કર્યો છે. આ દાન છે મનુષ્યદાન. તેમણે દેશનાં દરેક સંયુક્ત કુટુંબને સમાજ સેવા માટે એક વ્યક્તિનું દાન આપવા જણાવ્યું છે.

માટીના ઈલાજો

આ નાની પુસ્તીકા આ પત્રમાં જે માટીના લેખો હાલમાં પ્રસીદ્ધ થયા છે તેજ લેખક દ્વારા લખાયલી આ ઓફીસેથી મળશે. કીંમત ૧/- પોસ્ટેજ સાથે.

'Indian Opinion', P. Bag, Durban, Natal.

સારૂં વાંચન સારા સંસ્કાર ઘડે છે

તમારા પ્રિય જનોને દિવાળીની ભેટ આપવા

ગાંધી સાહિત્ય

ખરીદો

જુઓ અમારા પુસ્તકોનું સુચી પત્ર.

ઈન્ડિયન ઓપિનિયન,
પ્રાઇવેટ બેગ,—ડરબન.

જ્ઞાન મેળવવા લાયક પુસ્તકો

ગીતા ધ્વની „ „		૧	૩
કેળવણી વિકાસ	(કી. મશરૂવાળા)	૩	૦
સ્ત્રી પુ. મર્યાદા	„ „	૪	૬
સમુળી ક્રાંતી	„ „	૪	૦
કેળવણી વડે ક્રાંતી		૭	૬
મારી જીવન કથા	(નેહરૂ)	૧૫	૦
સરદાર વલ્લભભાઈ ભાગ ૧		૧૩	૦
એક ધર્મ યુદ્ધ	(અમદાવાદનો મજુરોની લડતનો ઇતિહાસ)	૧	૩
શ્રાદ્ધના તેર દિવસ		૧	૦

ગાંધી સાહિત્ય

પાયાની કેળવણી	(ગાંધીજી)	૨	૦
અમારા બા	(કસ્તુરબા ગાંધી)	૪	૦
ગાંધીજીનો સરકાર સાથે પત્રવ્યવહાર		૩	૦
બાપુની સેવામાં		૬	૦
કસ્તુરબા સ્મારક અંક—('ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન')		૧	૬
ગાંધી સ્મારક અંક		૨	૦
બાપુના—બાને પત્રો	(કસ્તુરબા પર લખાયલા પત્રો)	૨	૬
હાઇડ્રોઈડ		૧	૬
નળાખ્યાન		૭	૬
મારી જીવન કથા	(ભારતના રાષ્ટ્રપતી રાજેન્દ્રપ્રસાદ)	૧૫	૦

Obtainable from:

'Indian Opinion' P. Bag, Durban, Natal.

ગાંધી સાહીત્ય

૧. આ. નો ઈતીહાસ	૭	૬
મહાદેવ દેશાઈનું જીવન ચરીત્ર	૨	૩
મહાદેવ દેશાઈની ડાયરી ભા. ૧	૧૦	૦
,, ,, ,, ભા. ૨	૧૨	૦
,, ,, ,, ભા. ૩	૧૧	૬
,, ,, ,, ભા. ૪	૮	૦
,, ,, ,, ભા. ૫	૧૧	૦
બાપુની કારાવાસની કહાણી	૧૫	૦
હસ્ત લીખીત હીંદ સ્વરાજ્ય	૪	૦
આત્મ કથા (ગાંધીજી)	૭	૬
ગાંધીજીની સંક્ષીપ્ત આત્મ કથા	૨	૬
બાપુની ઝાંખી (કાકા કાલેલકર)	૩	૦
બાપુની પ્રસાદી	૫	૦
ગાંધીજી અને સામ્યવાદ (કી. મશરૂવાળા)	૩	૦
નીતી નાશને માર્ગે (ગાંધીજી)	૨	૦
અનાસકતી યોગ (ગાંધીજીએ ગીતાજીનો કરેલો અનુવાદ)	૧	૬
ધર્માત્મા ગોખલે (ગાંધીજી)	૧	૬
આશ્રમ ભજનાવલી	૧	
હીંદનો કોમી ત્રીકોણ (કોમવાદ વિશે લખેલું)	૧	૦
આરોગ્યની ચાવી	૧	૬
ક્રીંજ કીંગ એક સાહસથી ભરપુર બાળ વાર્તા	૩	૦

મળવાનું ઠેકાણું : આ ઓફીસ.

'Indian Opinion' P. Bag.,
Durban, Natal.

નવલ કથાઓ

સારા સારા લેખકોનું સુંદર સાહીત્ય

નવલીકાઓ (મેઘાણી)	૬	૬
સોરઠી ગાથા ૪	૬	૬
મેઘ બીંદુ	૭	૦
ઉભી વાટ	૮	૬
ઉન્નયન	૭	૦
કલાની સહચરી	૫	૦
શહીદોનો સંદેશ (આયરલેન્ડના શહીદ)	૪	૦
સોનેરી છાયા	૧૦	૦
છાયા પ્રકાશ	૧૩	૬

ર. મ. દેશાઈ કૃત

દિવડી	૧૨	૦
માનવી ખંડીયેરો (એક રક્ત પિત્તીની આત્મ કથા)	૧	૦
લોક ભાગવત (નાનાભાઈ ભટ્ટ કૃત) શ્રીમદભાગવતની કથાઓ	૧૬	૦
ફીમીયાગારો (૧૮ મહાન નરનારીઓનો ટુંક પરીચય) યશોધર મહેતા	૬	૦
સર્જતા હૈયા (નવલભાઈ શાહ) જ્ઞાન સાથે આનંદ આપતી નવલ કથા	૭	૬
મુકત પંખી	૮	૦

મળવાનું ઠેકાણું આ ઓફીસ.

'Indian Opinion'
P. Bag, — DURBAN.

ગુજરાતી સ્કુલોને સુંદર તક

નિશાળના પુસ્તકો

નવયુગ વાચન માળા		
પુસ્તક ચોથુ	૩	૦
નુતન લેખન તાલીમી વર્ગ		
ભાગ ૧, ૨, ૩, ૪. પ્રત્યેકની	૧	૦
ચાલો લખીએ		
ભાગ ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭. પ્રત્યેકની	૧	૩
ભારતનો ઈતિહાસ ભાગ ૧	૨	૦
દેશ વિદેશ ભાગ ૧	૨	૬
ગુજરાતનું ગૌરવ	૧	૬
હીંદના ઈતિહાસની રૂપરેખા ભાગ ૧.	૨	૨
દેશ દીપકો	૨	૦
ભુગોળ પરીચય ભાગ ૩	૧	૧૦
,, ,, ભાગ ૪	૨	૩
પ્રાચીન સમયની રસકથાઓ	૧	૬
મોડલ સ્કુલ અંક ગણિત ભાગ ૧.	૨	૬
મારૂં ગાણીત ભાગ ૧	૧	૩
,, ,, ભાગ ૩	૧	૬

આ પુસ્તકો ડઝન બંધી લેનારને ૧૫ ટકા કમીશન આપવામાં આવશે.

સી. ઓ. ડી. થી માલ મોકલવામાં નહીં આવે.

Obtainable from :

'INDIAN OPINION'
Private Bag,
Durban.

વાંચવા લાયક સાહિત્ય

ગો સેવા (ગાંધીજી)	૧	૦
ગીતા બોધ (ગાંધીજી)	૧	૦
બા બાપુની શીળી છાયામાં (મનુ ગાંધી)	૪	૬
મધુકર (વિનોબા)	૫	૬
ત્યાગ મુર્તિ અને બીજા લેખો (ગાંધીજી)	૬	૦
ત્યારે કરીશું શું (ટોલ્સટોય)	૪	૬
વ્યાપક ધર્મ ભાવના (ગાંધીજી)	૬	૦
દારૂબંધી (કુમારઅપ્પા)	૧	૩
ઓતરાતી દીવાલો (કાલેલકર)	૧	૩
કન્યાને પત્રો ન. પરીખ (તારૂણ્યમાં પ્રવેશતી બાળાઓ માટે)	૧	૬
મરકુંજ (મ. ત્રીકમજી ક્ષયરોગી માટે)	૨	૦
ગાંધીજી (બાળકો માટે ચરીત્ર)	૧	૬
વિશ્વશાંતી કાવ્ય (ઉ. જોશી.)	૧	૦
બનોને (શા. અમૃતકોર)	૧	૦
હીંદી રાષ્ટ્રીય મ. સ.નું બંધારણ	૧	૦
ગીતા પદાર્થ કોષ (ગીતાજીમાં આવતાં શબ્દોનો અર્થ)	૧	૦
આત્મ રચના જુ. દવે.	૮	૦
દીલ્હી ડાયરી (ગાંધીજી)	૭	૬

મળવાનું ઠેકાણું

INDIAN OPINION,
PRIVATE BAG, DURBAN.